

ESCOLA MUNICIPAL TRES PINS

PROJECTE LINGÜÍSTIC

Barcelona, 17 de setembre de 2009

ÍNDIX

I - INTRODUCCIÓ.....	1
II - MARC LEGAL VIGENT.....	5
Estatut d'autonomia de Catalunya de 19 de juliol de 2.006.....	5
Llei de política lingüística de 7 de gener de 1.998	5
Decret 142/2007, de 26 de juny, d'ordenació de l'educació primària.....	6
Ordre EDU/221/2007 de 29 de juny, d'aplicació de l'article 4.4 del Decret 142/2007.....	14
Decret 181/2008, de 9 de setembre, d'ordenació del segon cicle d'educació infantil.....	15
Instruccions inici de curs 2.007-2.008.....	16
Instruccions inici de curs 2.008-2.009.....	19
RECULL DE NORMATIVA RELACIONADA AMB LA LLENGUA DE SIGNES.....	22
Estatut d'autonomia de Catalunya de 19 de juliol de 2.006.....	22
Ley 27/2007, de 23 de octubre, que reconoce las lenguas de signos españolas.....	22
Avantprojecte de llei de regulació i difusió de la Llengua de Signes Catalana.....	23
Guia per a famílies amb infants amb sordesa o sordceguesa.....	23
III - CONTEXT ESCOLAR: TRETS DESCRIPTIUS.....	25
Història.....	25
Trets d'identitat.....	25
Ubicació.....	25
Alumnat.....	25
Descripció socioeconòmica de les famílies dels alumnes.....	26
Descripció sociolingüística de les famílies dels alumnes.....	26
L'AMPA.....	28
IV - ÀMBIT ESCOLAR.....	29
1.- EQUIP DOCENT: MESTRES I LOGOPEDES.....	29
2.- MONITORATGE.....	30
3.- ADMINISTRACIÓ.....	30
4.- ALTRE PERSONAL.....	30
5.- ORGANITZACIÓ I GOVERN INSTITUCIONAL.....	30
V - ÀMBIT PEDAGÒGIC.....	31
1.- HORARIS.....	31
2.- MATÈRIES.....	32
ASPECTES COMUNS.....	34
LLENGUA CATALANA.....	34
LLENGUA CASTELLANA.....	37
LLENGUA ESTRANGERA.....	38
LLENGUA DE SIGNES CATALANA (LSC)	38
BIBLIOTECA.....	39
CONSULTA.....	40
3.- MATERIALS.....	40
.....	
4.- RECURSOS INFORMÀTICS.....	40
5.- ALTRES RECURSOS.....	41
VI - ÀMBIT DE L'ALUMNAT.....	42

VII - ÀMBIT DE L'ATENCIÓ A L'ALUMNAT SORD	44
LLENGUA DE SIGNES.....	44
LLENGUA CATALANA.....	45
LLENGUA ORAL: PARLA I AUDICIÓ.....	46
LLENGUA CASTELLANA I LLENGUA ANGLESA.....	47
VIII ÀMBIT DE LES FAMÍLIES D'ALUMNES	48
IX - OBJECTIUS	49
OBJECTIUS GENERALS.....	49
OBJECTIUS ESPECÍFICS.....	50

I – INTRODUCCIÓ¹

El Projecte Lingüístic (PLC) té la funció d'organitzar el tractament de les llengües en el centre, d'organitzar els recursos humans, de temps, materials, etc., per assolir els objectius fixats en el PEC del que forma part. També defineix l'ús del català i del castellà en la vida del centre, les relacions entre ells i el lloc de la llengua estrangera i de la LSC, així com planifica la normalització lingüística i les estratègies per assolir-la. Igualment estableix la manera d'atendre els alumnes nouvinguts en el centre, des del punt de vista lingüístic en funció del nivell d'entrada i del seu coneixement de les llengües oficials.

El PLC s'ha d'entendre, diuen les orientacions del Departament d'Educació, com un procés de reflexió del tractament de les diverses llengües que, a nivells diferents, hi ha en un centre educatiu. El Projecte Lingüístic forma part del Projecte Educatiu i ha de tenir present tant el marc legal com la diagnosi de la realitat del centre i ha de definir-se en aquests grans temes: el paper de la llengua vehicular, el tractament de les llengües curriculars i els aspectes d'organització i de gestió que tinguin repercussions lingüístiques.

Els principis expressats en el PLC s'han de desenvolupar en la resta de documents de gestió del centre i s'ha de concretar en la "Programació anual" que aprova, a l'inici de cada curs, el Consell Escolar.

La versió que ara aprovem és una revisió de la del 2009 que conserva tots aquells plantejaments que encara es mantenen vigents i incorpora tota la normativa, que s'ha publicat en els darrers cursos. L'actualització està motivada per dos tipus de factors: El primer, les modificacions que en el àmbit intern de l'escola hem anat incorporant degut al procés d'anàlisi i de reflexió que sobre el nostre treball realitzem i a certes variacions del context, com pot ser la variació de 6h a 5h lectives diàries que ens ha obligat a dissenyar noves situacions que tenen a veure amb l'àmbit lingüístic. El segon, el mandat que estableix el decret 142/2007 de 26 de juny on es fixa el currículum de l'educació primària i que pel que fa al català, en l'article 4 estableix:

4.1.: El català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicacions amb les famílies.

4.2. : L'alumnat té dret a rebre l'ensenyament en català en l'educació primària. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui la seva llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament.

4.3.: L'objectiu fonamental del projecte educatiu és aconseguir que tot l'alumnat assoleixi una sòlida competència comunicativa en acabar l'educació obligatòria, de manera que pugui utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà, i pugui comprendre i emetre missatges orals i escrits senzills en una llengua estrangera decidida pel centre. Durant l'educació primària es farà un tractament metodològic de les dues llengües oficials, tenint en compte el context

¹ Farem servir, per consens, en general, el masculí genèric, com a gènere gramatical i no com a sexe, per facilitar la lectura i l'escriptura. En qualsevol cas la nostra pràctica educativa està en contra de tota discriminació en qualsevol àmbit, però acceptant la normativa i la correcció lingüística. Volem evitar caure en plantejaments que, principalment, semblen de cara a la galeria i artificials. La no discriminació s'ha de demostrar en la pràctica diària i és en aquesta línia que actuem a l'escola Tres Pins.

sociolingüístic, per garantir el coneixement de les dues llengües per part de tot l'alumnat, independentment de les llengües familiars.

4.4.: Tots els centres han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic propi, que ha de ser autoritzat pel Departament d'Educació, en el qual s'adaptaran els principis generals i la normativa a la realitat sociolingüística de l'entorn.

4.5.: El projecte lingüístic establirà pautes d'ús de la llengua catalana per a totes les persones membres de la comunitat educativa i garantirà que les comunicacions del centre siguin en aquesta llengua. Aquestes pautes d'ús han de possibilitar, alhora, adquirir eines i recursos per a implementar canvis per a l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric. Tanmateix, quan sigui possible amb els mitjans de què disposi el centre, s'arbitraran mesures de traducció en una de les llengües d'ús familiar per al període d'acollida de les famílies procedents d'altres països.

4.6.: El projecte educatiu dels centres preveurà l'acollida personalitzada de l'alumnat nouvingut. En el projecte lingüístic es fixaran criteris perquè aquest alumnat pugui continuar o iniciar, si s'escau, el procés d'aprenentatge de la llengua.

4.7.: L'alumnat té dret a no ésser separat en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

També tindrem en compte la diferent normativa publicada en els últims temps en la què es regula els drets per a l'ús de la LSC i les que estan en fase de projecte.

A l'igual que l'anterior PLC, aquest s'ha obert als suggeriments de tots els sectors de l'escola, considerant, a més, que tots estem afectats, ja que el projecte lingüístic no únicament regula el contingut de les àrees lingüístiques i la relació entre elles, sinó l'ús que fem a l'escola, en qualsevol situació o circumstància, de la llengua, o de les llengües, que hi apareixen, amb un objectiu de normalització en l'ús de català, que, com dèiem anteriorment és *"la llengua utilitzada normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicacions amb les famílies"*.

Si hi ha un aspecte que caracteritza l'escola Tres Pins és l'atenció a alumnes sords, és a dir, a alumnes amb una llengua diferenciada, la LSC. En aquest document farem servir el concepte de bilingüisme en dues accepcions diferents a partir de la nostra realitat. Una, quan parlem de l'educació dels alumnes sords ens estarem referint a bilingüisme: LSC - Llengua catalana (oral i escrita). L'altra, quan parlem en general o dels alumnes oïdors, a la convivència del català i el castellà. El context serà suficient per entendre, en cada cas, a quina accepció ens estem referint.

Aquesta particularitat, referida a l'alumnat sord, introdueix una notable complexitat en la vida de l'escola i especialment en el tractament de les llengües. Tant és així que en el present PLC haurem de tenir en compte allò que refereix a tot l'alumnat del centre; el que té a veure amb els oïdors i el que té a veure amb els sords. Donarem, a títol il·lustratiu, una idea de la situació quotidiana en una classe amb agrupament bilingüe: en un aula hi ha els alumnes, sords i oïdors (p.e.: 21+4), amb la mestra tutora i la logopeda referent de l'agrupament. En iniciar-se la classe, normalment, la mestra exposa el treball, tema, etc. mentre la logopeda fa la traducció-interpretació de les consignes o explicacions en LSC o adapta els continguts en funció de la

comprensió que l'alumne fa de les consignes del mestre. El treball específic i sistemàtic de llengües el fan, quasi sempre, en l'aula de l'agrupament amb la logopeda corresponent.

La LSC està present en totes les activitats de l'escola en les quals participen els alumnes sords, lectives o no. Aquest és un mitjà a partir del qual els alumnes oïdors van desenvolupant la seva competència. En el parvulari la major part de les activitats incorporen la LSC en la seva execució; a Primària les activitats es desenvolupen amb la presència d'aquesta llengua, quan hi ha alumnes sords a la classe, amb la què es comuniquen els alumnes i la seva logopeda. Aquesta pràctica comporta situacions d'aprenentatge de la LSC en els diferents nivells. Relacionat amb aquesta qüestió, a l'escola, havia estat una reivindicació antiga que tots els alumnes poguessin assolir una mínima competència en aquesta llengua a partir de sessions formals d'aprenentatge. Des del curs 2011-2012 els alumnes de P-3 fins a 3r d'educació primària, dins del seu horari lectiu, tenen una sessió setmanal per a l'aprenentatge de la LSC. Els alumnes de 4t a 6è, fan en els tallers de la tarda una sessió setmanal d'aprenentatge de LSC.

Des diferents apartats del present document, en el dos es fa un recull exhaustiu de la normativa legal relacionada amb la intenció de disposar de les referències que regulen l'elaboració del Projecte Lingüístic. La seva lectura no és imprescindible, però pot ser una ajuda per entendre el context en el què s'ha d'elaborar.

- Posicionament previ.

El domini de l'idioma és una eina bàsica per al desenvolupament personal i per a l'accés a la informació i a la cultura a l'igual que per a la comunicació; per tant hem de formar alumnes amb la capacitat d'entendre i de fer-se entendre tant oralment i en signes (en el cas dels sords), com per escrit.

Les lleis vigents estableixen que la catalana és la llengua pròpia de Catalunya i la llengua vehicular en el sistema educatiu. Al mateix temps el castellà o espanyol, és llengua cooficial i les dues han de ser dominades apropiadament per tots els alumne en acabar la seva escolaritat obligatòria. Malgrat que el bilingüisme (català-castellà) es troba desigualment implantat socialment i que el català, en alguns àmbits (socials, culturals i territorials) no té la presència que li ha de correspondre, en l'àmbit educatiu presenta una situació diferent i, en particular, en la nostra escola. Per això considerem que és un recurs i un dret el coneixement i ús efectiu del castellà parlat i escrit. De la mateixa manera l'aprenentatge de l'anglès, com a llengua estrangera, és una necessitat inqüestionable a la que hem de prestar els recursos apropiats per tal d'assolir els objectius que es plantejen per a l'educació primària. Pel que fa als alumnes sords, l'aprenentatge de la LSC, i la resta de llengües, té les mateixes consideracions.

Tot i la presència d'altres llengües en el centre, no s'està produint, en l'actualitat, de manera massiva una afluença significativa d'alumnes nouvinguts. Aquest fet permet, amb la reorganització dels recursos disponibles, l'atenció dels casos que se'ns presenten.

L'evolució futura del nou l'alumnat orientarà els plantejaments en la qüestió lingüística i ens obligarà a introduir les modificacions adients per tal d'assolir els objectius. La intervenció, necessàriament, haurà de dependre del seu coneixement del català, en primer lloc, però també del castellà. Tampoc podem oblidar la presència d'alumnes i famílies amb els que la comunicació directa necessita la presència d'intèrprets. Tot això en base a la idea de portar-los en la direcció plantejada en aquest projecte lingüístic que té, entre els seus objectius, normalitzar l'ús del català com a llengua de comunicació entre tota la comunitat educativa i com a llengua vehicular. També cal fer esment a aquells alumnes sords que arriben a l'escola, en qualsevol nivell, sense coneixement de la LSC i amb baixa competència lingüística en general.

Amb aquest referents hem elaborat el present PLC que pretén reflectir, organitzar i projectar cap el futur el tractament que de la llengua catalana, de la llengua castellana o espanyola, de l'anglès i de la llengua de signes catalana fem a l'escola Tres Pins de Barcelona.

El català és la llengua en la que es desenvolupa la vida diària del centre en tots els seus àmbits: docent, administratiu, informal, etc. Això no pot impedir, aquesta és la realitat en la que hem de treballar, que en determinades situacions i contextos, de manera natural, aparegui el castellà. És la llengua familiar d'una quantitat significativa dels nostres alumnes i no sembla raonable equiparar-la a altres llengües que també són presents però de manera minoritària. Consideració diferent mereix la LSC que, tot i ser minoritària numèricament, té una presència rellevant en la vida de l'escola.

El castellà, com estableixen l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006 i el decret 142/2007, també és llengua oficial i objecte d'estudi i d'aprenentatge. Així doncs el castellà no és una llengua més i volem que els nostres alumnes assoleixin un nivell de competència que els permeti expressar-se i comprendre, verbalment i per escrit, de manera adequada.

A més del català i del castellà tenim l'anglès, llengua que requereix una atenció apropiada donada la seva importància en la formació dels alumnes i per eixamplar les seves possibilitats comunicatives.

En un lloc destacat, donades les característiques del nostre centre, tenim la LSC (Llengua de signes catalana) que per als alumnes sords és la L1. La seva comunicació la fan en aquesta llengua o a partir d'ella.

II – MARC LEGAL VIGENT

Incloem aquí els referents normatius que estableixen el marc en el qual s'ha de definir el projecte lingüístic de centre.

ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA de 19 de juliol de 2006.

Article 6. La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.
2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües.

Article 35. Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament

1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.
2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.
3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.
4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.
5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

LLEI DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (DOG 2553, de 7 de gener de 1998).

Article 1

1. L'objecte d'aquesta Llei és el desenvolupament de l'article 3 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, per tal d'emparar, fomentar i normalitzar l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits, i l'ús de l'aranès a la Vall d'Aran, i de garantir l'ús normal i oficial del català i del castellà.
2. Els objectius principals d'aquesta Llei són:
...
c) Normalitzar i fomentar l'ús del català en l'Administració, l'ensenyament, els mitjans de comunicació social, les indústries culturals i el món socioeconòmic.
d) Assegurar l'extensió del coneixement del català a tots els ciutadans i ciutadanes.

Article 2. La llengua pròpia

1. El català és la llengua pròpia de Catalunya i la singularitza com a poble.
2. El català, com a llengua pròpia, és:

a) La llengua de totes les institucions de Catalunya, i en especial de l'Administració de la Generalitat, de l'Administració local, de les corporacions públiques, de les empreses i els serveis públics, dels mitjans de comunicació institucionals, de l'ensenyament i de la toponímia.

3. El que disposa l'apartat 2 implica un compromís especial de les institucions per a promocionar-ne el coneixement i fomentar-ne l'ús entre els ciutadans i ciutadanes, amb independència del caràcter oficial del català i del castellà.

Capítol III. L'ensenyament

Article 20. La llengua de l'ensenyament

1. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament, en tots els nivells i les modalitats educatius.
2. Els centres d'ensenyament de qualsevol grau han de fer del català el vehicle d'expressió normal en llurs activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.

Article 21. L'ensenyament no universitari

1. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament no universitari.
2. Els infants tenen dret a rebre el primer ensenyament en llur llengua habitual, ja sigui aquesta el català o el castellà. L'Administració ha de garantir aquest dret i posar els mitjans necessaris per a fer-lo efectiu. Els pares o els tutors poden exercir-lo en nom de llurs fills instant que s'apliqui.
3. L'ensenyament del català i del castellà ha de tenir garantida una presència adequada en els plans d'estudi, de manera que tots els infants, qualsevol que sigui llur llengua habitual en iniciar l'ensenyament, han de poder utilitzar normalment i correctament les dues llengües oficials al final de l'educació obligatòria.
5. L'alumnat no ha d'ésser separat en centres ni en grups classe diferents per raó de la seva llengua habitual.
6. Hom no pot expedir el títol de graduat en educació secundària a cap alumne que no acrediti que té els coneixements orals i escrits de català i de castellà propis d'aquesta etapa.
8. L'alumnat que s'incorpori tardanament al sistema educatiu de Catalunya ha de rebre un suport especial i addicional d'ensenyament del català.

Article 24. El professorat

1. El professorat dels centres docents de Catalunya de qualsevol nivell de l'ensenyament no universitari ha de conèixer les dues llengües oficials i ha d'estar en condicions de poder fer-ne ús en la tasca docent.

DECRET 142/2007, DE 26 DE JUNY, PEL QUAL S'ESTABLEIX L'ORDENACIÓ DELS ENSENYAMENTS DE L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA.

... L'Estatut d'autonomia de Catalunya, en el seu article 6, determina que la llengua pròpia de Catalunya és el català, la qual ha de ser la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. Les dues llengües oficials, català i castellà, han de ser conegudes per la ciutadania de Catalunya. La Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya, ja definia la llengua catalana com a llengua pròpia de Catalunya i de l'ensenyament en tots els seus nivells educatius; consideració que va mantenir la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, en el seu article 20. La major complexitat i la diversitat lingüística i cultural de la societat catalana actual fan necessari potenciar des de l'escola la llengua pròpia, que ha d'esdevenir llengua comuna i factor de cohesió social de tota la població.

Article 3. Objectius de l'educació primària

L'educació primària ha de contribuir a:

...

e) Conèixer i utilitzar de manera apropiada tant la llengua catalana, com la llengua castellana i, si escau, l'aranès, així com una llengua estrangera, i desenvolupar hàbits de lectura.

Article 4. La llengua catalana, eix vertebrador del projecte educatiu.

4.1 El català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicacions amb les famílies.

4.2 L'alumnat té dret a rebre l'ensenyament en català en l'educació primària. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui la seva llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament.

4.3 L'objectiu fonamental del projecte educatiu és aconseguir que tot l'alumnat assoleixi una sòlida competència comunicativa en acabar l'educació obligatòria, de manera que pugui utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà, i pugui comprendre i emetre missatges orals i escrits senzills en una llengua estrangera decidida pel centre. Durant l'educació primària es farà un tractament metodològic de les dues llengües oficials, tenint en compte el context sociolingüístic, per garantir el coneixement de les dues llengües per part de tot l'alumnat, independentment de les llengües familiars.

4.4 Tots els centres han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic propi, que ha de ser autoritzat pel Departament d'Educació, en el qual s'adaptaran els principis generals i la normativa a la realitat sociolingüística de l'entorn.

4.5 El projecte lingüístic establirà pautes d'ús de la llengua catalana per a totes les persones membres de la comunitat educativa i garantirà que les comunicacions del centre siguin en aquesta llengua. Aquestes pautes d'ús han de possibilitar, alhora, adquirir eines i recursos per a implementar canvis per a l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric. Tanmateix, quan sigui possible amb els mitjans de què disposi el centre, s'arbitraran mesures de traducció en una de les llengües d'ús familiar per al període d'acollida de les famílies procedents d'altres països.

4.6 El projecte educatiu dels centres preveurà l'acollida personalitzada de l'alumnat nouvingut. En el projecte lingüístic es fixaran criteris perquè aquest alumnat pugui continuar o iniciar, si s'escau, el procés d'aprenentatge de la llengua.

4.7 L'alumnat té dret a no ésser separat en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

Article 5. La immersió lingüística.

5.1 En funció de la realitat sociolingüística de l'alumnat, s'implementaran metodologies d'immersió lingüística en llengua catalana amb la finalitat de potenciar-ne l'aprenentatge.

5.2 El programa d'immersió en llengua catalana tindrà en compte la llengua de l'alumnat i l'ensenyament de la llengua castellana.

5.3 Els centres que apliquin el programa d'immersió han d'adaptar els horaris a les característiques d'aquest programa. En tot cas es tindrà en compte el nombre d'hores de les àrees lingüístiques que s'ha d'impartir al llarg de l'etapa.

Article 8. Competències bàsiques.

8.5 La lectura és un factor fonamental per al desenvolupament de les competències bàsiques i ha d'estar inclosa en el desenvolupament de totes les àrees. Els centres, en organitzar la seva pràctica docent, han de garantir una mitjana mínima de 30 minuts diaris destinats a la lectura.

Article 9. Àrees de coneixement.

9.3 A més del seu tractament específic en algunes àrees del currículum, la comprensió lectora, la capacitat d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit, la comunicació audiovisual, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i l'educació en valors es desenvoluparan en totes les àrees. En tot cas, la lectura, com a factor fonamental per al desenvolupament de les competències bàsiques, serà inclosa en les activitats de les diverses àrees.

9.5 En l'àrea de llengües estrangeres, l'alumnat iniciarà l'aprenentatge d'una primera llengua en el cicle inicial.

9.6 Els centres educatius podran oferir, de manera opcional per a l'alumnat, una segona llengua estrangera al cicle superior de l'educació primària.

Article 10. Horari.

10.3 Les àrees de l'àmbit lingüístic (llengua i literatura catalana, llengua i literatura castellana, llengua estrangera, i aranès a Era Val d'Aran) i les matemàtiques tindran continuïtat a cada curs escolar.

Capítol IV. Atenció a la diversitat.

Article 11. Atenció a la diversitat.

11.4 L'alumnat d'incorporació tardana serà objecte d'una acollida personalitzada i de mesures organitzatives i curriculars que permetin la seva integració escolar i l'aprofitament dels seus estudis, d'acord amb les característiques personals, d'aprenentatge i del context social. L'acolliment d'aquest alumnat tindrà en compte de manera especial l'aprenentatge lingüístic, l'accés al currículum comú i els processos de socialització. El desenvolupament d'aquestes mesures serà, en tot cas, simultani a l'escolarització de l'alumnat en els grups ordinaris, segons el nivell i evolució del seu aprenentatge.

L'alumnat que presenti un desfasament de més d'un cicle en el seu nivell de competència curricular, podrà ser escolaritzat en un curs inferior al que li correspondria per edat. En cas que superi aquest desfasament, s'incorporarà al curs que li pertorqui per edat.

Article 19. Material didàctic.

Els materials didàctics i els llibres de text que s'utilitzin han de respectar els principis, valors, llibertats, drets i deures constitucionals i estatutaris i s'han d'adequar al que estableix aquest Decret i a les normes de desenvolupament. En particular, han d'incloure els principis i valors recollits en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

ANNEX 1.

L'objectiu d'aconseguir parlants plurilingües competents implica que cada escola, partint d'una anàlisi sociolingüística rigorosa del centre i del seu entorn, estableixi en el Projecte lingüístic del centre, amb programes precisos de gestió de les llengües per determinar com el català, llengua vehicular de l'escola, s'articula, d'una manera coherent, amb l'ensenyament de les altres llengües tot establint acords per a relacionar les diferents estratègies didàctiques. En fer-ho, cal recordar que el català és una llengua que l'escola ha de tractar amb especial atenció, no només pel seu estatus oficial, sinó també i sobretot pel desconeixement que en té una part de l'alumnat pel que fa als seus usos col·loquials i informals. L'escola té, doncs, la missió de transmetre-la perquè tota la població pugui emprar-la en qualsevol situació comunicativa, fet que ha de garantir la cohesió de tota la societat evitant així la seva compartimentació en comunitats lingüístiques separades. Alhora, l'escola ha de garantir que el seu alumnat tingui també un domini ple del castellà, oferint l'ensenyament d'aquelles formes d'ús menys conegudes pel seu alumnat. També cal, respecte a les llengües estrangeres, considerar la seva diferent presència social per fer-ne un tractament diferenciat.

Per a un ensenyament adequat de les llengües, és important el tractament integrat dels llenguatges audiovisuals amb què es construeixen les comunicacions.

El projecte lingüístic de centre pot ser també un instrument de reflexió sobre el perill que comporta, per al desenvolupament de competències lingüístiques i per a la integració social de les persones, la restricció del català als espais vinculats al currículum escolar i la seva desvinculació de les relacions interpersonals, afectives, lúdiques, etc. En aquest sentit, el professorat ha de ser conscient de la necessitat del desenvolupament de les competències comunicatives, lingüístiques i audiovisuals de l'alumnat per a l'assoliment dels objectius bàsics de totes les àrees. I, per tant, cal que s'impliqui en l'elaboració i aplicació del projecte lingüístic del centre, ja que proporciona les eines fonamentals per a la formació de les nenes i els nens de les nostres escoles.

Competència comunicativa lingüística i audiovisual

... En el desenvolupament de les activitats escolars el paper de la llengua oral és fonamental, cal aprendre a parlar, escoltar, exposar i dialogar per aprendre. Això implica ser conscient dels principals tipus d'interacció verbal, ser progressivament competent en l'expressió i comprensió dels missatges orals que s'intercanvien amb utilització activa i efectiva de codis i habilitats verbals i no verbals i de les regles pròpies de l'intercanvi comunicatiu en diferents situacions. S'aprèn a llegir i comprendre millor els textos, i a escriure i reflexionar i revisar com s'escriu, s'aprèn a pensar, a partir d'unes bones interaccions orals. En això juguen un paper clau les preguntes, les que realitza el professorat i les que han d'aprendre a formular els nois i les noies. En la llengua parlada per aprendre, el paper central és per a qui aprèn i cal que el professorat sàpiga orientar-los perquè l'ús de les habilitats de la llengua parlada vagi generant l'hàbit de fer reflexionar sobre com es fan les coses.

Les competències comunicatives

... Comprendre i saber comunicar són sabers pràctics que han de recolzar-se en el coneixement i reflexió sobre el funcionament del llenguatge i dels recursos comunicatius específics de cada àrea curricular, i impliquen la capacitat de prendre el llenguatge com a objecte d'observació i anàlisi. En aquesta línia poden ser de gran ajut les precisions que sobre la competència comunicativa es fan en el currículum de les àrees de llengua, apartat en què totes les àrees són competents i que en la de llengua s'ha desenvolupat d'una manera més detallada i precisa. Els continguts que apareixen en aquests apartats del currículum, pròpiament, s'han de tenir presents, amb les seves especificitats, en tots i cadascun d'ells.

Aprendre a expressar i interpretar diferents tipus de discursos adequats a la situació comunicativa i en diferents contextos socials i culturals, implica el coneixement d'alguns aspectes de la diversitat lingüística i cultural, així com algunes de les estratègies necessàries per interactuar d'una manera adequada en contextos plurals. Aquesta dimensió plurilingüe i intercultural de la comunicació suposa poder comunicar-se en diverses llengües amb distint nivell de domini i formalització —especialment en l'escriptura—, amb la qual cosa, s'afavoreix l'accés a noves i més variades fonts d'informació, comunicació i aprenentatge. El coneixement d'altres llengües i cultures dona, a més, una major obertura cap a l'altre que és clau per al desenvolupament d'una societat solidària i que s'enriqueix amb les aportacions de tots els seus ciutadans i ciutadanes.

La competència comunicativa també és imprescindible per adoptar decisions i cohesionar els grups humans; acceptar i realitzar crítiques constructives; posar-se en el lloc d'altri de manera empàtica; respectar opinions diferents a les pròpies amb sensibilitat i esperit crític; desenvolupar l'autoestima i la confiança en un mateix o mateixa; treballar en grup de manera cooperativa. Comunicar-se i conversar són accions que suposen habilitats per establir vincles i relacions constructives amb les altres persones i amb l'entorn, i apropar-se a noves cultures, que adquireixen consideració i respecte en la mesura en què es coneixen. Per això, la competència de comunicació lingüística està present en la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes.

En síntesi, el desenvolupament de la competència lingüística i audiovisual suposa el diferent domini de llengües, tant oralment com per escrit, en múltiples suports i amb el complement dels llenguatges audiovisuals en varietat de contextos i finalitats, com a eina per aprendre a aprendre.

ANNEX 2. Àmbit de llengües: Llengua catalana i literatura, Llengua castellana i literatura, Llengua estrangera

L'objectiu central de l'educació és preparar l'alumnat de Catalunya perquè sigui capaç de desenvolupar-se com a persona i de comunicar-se i així pugui afrontar els reptes de la societat plural, multilingüe i multicultural del segle XXI. Això significa educar les nenes i els

nens perquè desenvolupin aquelles competències comunicatives i lingüístiques que facin possible que tant personalment com socialment sigui capaç d'actuar i reeixir en el seu entorn i construir els fonaments de la ciutadania, del coneixement del que és la condició humana, de la comprensió d'altri.

Per aconseguir-ho, cal plantejar, en l'educació primària, el desenvolupament integral i harmònic dels aspectes intel·lectuals, afectius i socials de la persona, entre els quals l'educació lingüística i comunicativa ocupa un lloc preferent. Per formar parlants plurilingües i interculturals cal: l'assoliment de la competència plena en català, la llengua pròpia de Catalunya, i en castellà com a garantia que l'escola proporciona als alumnes la competència que els cal per tenir les mateixes oportunitats; també el respecte per la diversitat lingüística i el desig d'aprendre altres llengües i d'aprendre de totes les llengües i cultures; i d'una manera totalment integrada l'assoliment del domini de les competències comunicatives audiovisuals i digitals necessàries per accedir autònomament i crítica a les tecnologies de la informació i comunicació i poder interpretar els missatges audiovisuals que formen part de la cultura dels infants i joves.

D'aquesta manera, l'alumnat esdevindrà capaç de dur a terme les tasques de comunicació que li permetin expressar la seva comprensió de la realitat, relacionar-se amb persones de la seva edat i adultes de tot arreu, integrar, comprendre, valorar i comunicar la seva cultura i sentiments, amb la utilització del llenguatge verbal, oral i escrit, i el no verbal, amb la possibilitat d'emprar els mitjans audiovisuals i les tecnologies de la informació i la comunicació.

El tractament de les llengües

La finalitat de l'ensenyament de les llengües és el progressiu domini de llengües, essencial en la vivència de la cultura i l'obertura al món, i un dels factors que contribueix més plenament a la identitat social i personal. Per a les escoles de Catalunya, la primera referència que cal tenir en compte és la legislació, l'Estatut i la Llei de política lingüística, que estableix que la llengua pròpia de Catalunya és el català i que és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. A més, el català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. El reconeixement d'haver d'aprendre dues llengües, a més, és un privilegi que obre les portes a desenvolupar-se en una societat plural oberta a altres cultures.

Aquesta obertura es reforça, a més, si considerem la nostra vinculació a Europa, per mitjà del Marc europeu comú de referència per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de llengües, elaborat pel Consell d'Europa, que planteja com a fita aprendre una o dues llengües estrangeres, en coherència amb la competència plurilingüe i intercultural, la capacitat d'utilitzar les llengües amb finalitats comunicatives i de prendre part en la interacció intercultural que té una persona que domina, en graus diversos, distintes llengües i posseeix experiència de diverses cultures.. És evident que així s'afavorirà la participació de l'alumnat en la vida escolar, acadèmica, afectiva i relacional, la transferència de coneixements entre llengües, les actituds obertes i de respecte envers la diversitat lingüística pròxima i llunyana, entesa com un dels patrimonis de la humanitat. A més, aquest coneixement de diverses llengües potencia el domini del català i la valoració de la pròpia cultura.

Competències pròpies de l'àrea

La competència oral facilita, a través dels intercanvis amb els altres, adults o no, elaborar i expressar idees, opinions i sentiments, és a dir, la construcció del propi pensament. Cal considerar-la en totes les seves dimensions, la de la interacció, la de l'escolta i la producció, i la de la mediació, en gran grup o grups més petits, atenent tant els aspectes verbals com els no verbals i la possibilitat d'emprar diferents mitjans o les tecnologies de la informació i la comunicació. A més, l'ús reflexiu de la parla és l'eina més eficaç per al pilotatge dels

aprenentatges. L'alumnat ha d'assumir el paper d'interlocutor atent i cooperatiu en situacions de comunicació, fet que l'ajudarà a intervenir de forma competent en el seu entorn i a desenvolupar-se amb expressivitat i fluïdesa en una societat democràtica i participativa.

Aquesta prioritització de la llengua parlada és de gran importància quan es tracta de l'ensenyament d'una llengua nova per a l'alumnat. En aquesta situació, l'ús de diferents recursos didàctics, amb variats formats i suports i en diferents contextos (festes, representacions, projectes i activitats curriculars) ha de ser una de les claus per a un aprenentatge eficaç.

També té una especial rellevància en l'aprenentatge de les llengües estrangeres, ja que el model lingüístic aportat per l'escola és la font bàsica de coneixement i aprenentatge d'aquesta llengua. Els discursos orals utilitzats a l'aula són al mateix temps vehicle i objecte d'aprenentatge, per la qual cosa el currículum ha d'atendre tant el coneixement dels elements lingüístics i comunicatius com la capacitat d'utilitzar-los en l'aprenentatge de diferents continguts curriculars i en les diferents situacions comunicatives; a més, el seu treball en aquesta etapa ha de ser el fonament del treball dels continguts de la competència escrita.

La competència escrita s'ha de potenciar en totes les seves dimensions, receptives (lectura) i productives (escriptura), de comunicació i creació, i cal relacionar-la amb les interaccions orals que afavoriran un aprenentatge cada cop més conscient i eficaç. Els processos de lectura i escriptura són complexos i diversos segons quin sigui el tipus de text, el suport i el contingut que s'hi vehicula, són processos que s'aprenen en la lectura i escriptura de textos a qualsevol àrea o activitat escolar. Cal motivar qui llegeix i escriu perquè descobreixi en la llengua escrita una eina d'entendre's a si mateix o a si mateixa i les altres persones, els fenòmens del món i la ciència i també que és una font de descoberta i de plaer personal. En això té molta importància la potenciació d'institucions escolars com la biblioteca (mediateca), la ràdio o plataformes d'Internet, com a dinamitzadores de l'aprenentatge lector i escriptor. A més, cal aplicar-la progressivament a textos de nivells de complexitat cada vegada més gran i de tipologia i funcionalitat diversa, en diferents suports (paper, digital) i formats (verbals, gràfics i imatge).

La competència comunicativa audiovisual, la qual cal atendre en totes les seves dimensions, receptives, productives i crítiques, de comunicació i creació, i cal relacionar-la amb les interaccions orals que afavoriran un aprenentatge cada cop més conscient i eficaç. Els processos de recepció i creació són uns processos complexos i diversos segons quin sigui el tipus i format triat i el contingut que s'hi vehicula, són processos que s'aprenen en la seva utilització en qualsevol matèria o activitat escolar. Cal motivar la seva utilització per aprendre i comprendre'ls com a globalitat, tot aplicant el seu aprenentatge a missatges cada cop més complexos i amb funcions més diversificades i amb formats i suports més variats.

La competència literària, pròpiament específica de l'àrea, fa que les nenes i els nens puguin comprendre millor el món que els envolta, les altres persones i a si mateixos a través de la lectura d'obres de qualitat i del contacte amb tot tipus de construccions de la cultura tradicional. L'accés guiat a aquestes obres facilita el desenvolupament de l'hàbit lector i escriptor, i fa que les nenes i els nens descobreixin el plaer per la lectura, sàpiguen identificar estètiques i recursos, i apreïïn textos literaris de gèneres diversos (poètic, narratiu i teatral), i també d'altres formes estètiques de la cultura que ens envolta de tipus tradicional com cançons, refranys, dites i frases fetes, endevinalles, rodolins; o més actuals com videoclips o ficcions audiovisuals. Amb tot això les nenes i els nens van interioritzant els senyals de la cultura que els aniran precisant els criteris per ser més rigorosos en les seves valoracions i gustos estètics, amb la qual cosa, a més d'estimular la seva creativitat, es desenvolupa el seu sentit crític.

Aportacions de l'àrea a les competències bàsiques

El paper que juga la llengua i la comunicació en els processos d'aprenentatge i el fet que la base dels seus ensenyaments se situï en l'ús social de la llengua, fa que els aprenentatges lingüístics i comunicatius que es produeixen en qualsevol àrea, amb una bona coordinació docent, es puguin aplicar a l'aprenentatge de les altres i, alhora, afavoreixin la competència plurilingüe i intercultural de l'alumnat. Les activitats de les àrees lingüístiques tenen, evidentment, una importància remarcable en el desenvolupament de la competència comunicativa. Cal, però, recordar que en ser una competència transversal a totes les àrees, l'assoliment dels objectius bàsics dependrà del tractament que se'n faci a totes. El coneixement i vivència de la cultura, i de manera especial la popular, en totes les seves manifestacions té en la llengua una de les seves bases i ha de ser a més una porta oberta que potencii el desenvolupament de la competència artística, competència que té en la dimensió literària un marc idoni i transcendental.

Estructura dels continguts

La presentació unitària del currículum es fa per afavorir el desenvolupament de la competència plurilingüe i intercultural. Així es facilita la necessària coordinació de les propostes de totes les llengües ensenyades a l'aula, i la prioritització d'aquestes propostes derivades del diferent estatus que té cada llengua i el domini que en tenen les nenes i els nens.

La coordinació dels ensenyaments de les diferents llengües caldrà completar-la respecte als llenguatges audiovisuals que es treballen en les diferents àrees curriculars. L'elaboració del projecte lingüístic i comunicatiu del centre, en el qual hi ha de participar tot el professorat, juga un paper clau en la definició del currículum, tant en el de les àrees lingüístiques com en el de les altres.

Els continguts de les àrees lingüístiques s'organitzen al voltant de les tres grans competències, citades abans, amb la finalitat d'atendre els diferents usos socials. Per això el currículum presenta: la dimensió comunicativa, que inclou parlar i conversar; escoltar i comprendre; llegir i comprendre; escriure; i els coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge; la dimensió literària; i la dimensió plurilingüe i intercultural.

La dimensió comunicativa és la base dels aprenentatges de l'àrea, com ho és de tots els aprenentatges escolars, per la qual cosa els continguts que es presenten en aquesta dimensió no són els específics de l'àrea lingüística, sinó que caldrà atendre'ls en totes les activitats curriculars, centrant les activitats de l'àrea en el que té relació amb els aprenentatges literaris. En aquest apartat, a més dels continguts referits a la competència oral, l'escrita i l'audiovisual, apareixen els referits al funcionament de la llengua i el seu aprenentatge, que en ser plantejats així es vol significar que cal introduir-los i exercitar-los amb la funció exclusiva de millorar la comunicació, defugint el tractament gramaticalista de l'ensenyament de les llengües.

La dimensió literària planteja els continguts específics de l'àrea, de manera que el tractament dels continguts de la dimensió comunicativa s'ha de focalitzar per a l'assoliment dels objectius d'aquesta dimensió. En aquest apartat, cal posar atenció especial a la cultura tradicional i les obres de referència de la nostra cultura escrita que són adequades a l'edat. Cal recordar que, malgrat que el nucli el representen els processos de recepció, la presència d'activitats d'escriptura és un bon instrument per a l'educació literària.

Finalment, la dimensió plurilingüe i intercultural planteja continguts relacionats amb els usos socials en contextos multilingües. Aquesta dimensió s'ha de tenir en compte en totes les accions docents, però en aquesta àrea cal fer una aproximació més reflexiva i organitzada per atendre totes les habilitats necessàries per a la comunicació en contextos plurals. Donada la peculiaritat d'aquests continguts plurilingües, es presenten unitàriament en un únic bloc al final de cada cicle i precedint als criteris d'avaluació: serà funció de l'equip docent que, en el

projecte lingüístic de centre, s'articulin els ensenyaments d'aquest àmbit en els de les diferents llengües, àrees curriculars i activitats escolars.

Estructures lingüístiques comunes

En relació directa amb la dimensió plurilingüe i intercultural, però tenint en compte també la dimensió comunicativa, hi ha un conjunt de continguts que són comuns a totes les llengües ensenyades. No té sentit que cada llengua torni a plantejar-los des de l'inici com si fossin específics, ben al contrari, cal introduir-los més sistemàticament i reflexivament en la llengua de l'escola per ser aplicats en les altres, i facilitar, així, la transferència necessària d'aprenentatges entre llengües. Aquests continguts comuns són més freqüents entre la llengua catalana, la castellana, la francesa o qualsevol altra romànica, però també n'hi ha, i força, que es donen respecte a l'anglès, l'alemany o altres llengües.

No és possible fer un llistat exhaustiu ni exclusiu d'aquests continguts, caldrà però considerar, entre d'altres, a més dels que apareixen explícitament en la dimensió plurilingüe i intercultural, la majoria dels recursos comunicatius, com són les estratègies lectores o la redacció de resums i esquemes; els aspectes més globals com els tipus de text o altres de més concrets, com la puntuació o la terminologia gramatical.

Cal que el professorat de llengües es posi d'acord, en primer lloc, en quins són els aspectes que es consideraran en aquest apartat; també caldrà acord en com s'introdueix el treball d'aquests continguts, qui ho fa, i com es farà en les altres llengües, per explicitar les diferències i assegurar la interiorització dels recursos; i, com ja s'ha dit, afavorir la transferència a noves situacions comunicatives. Aquest plantejament posa l'accent en el desenvolupament de les competències i evita les repeticions inútils que són sovint la marca d'un ensenyament gramaticalista.

Consideracions sobre el desenvolupament del currículum

Cada cop és més gran l'acord segons el qual les llengües, totes les llengües i en totes les seves dimensions, s'aprenen en l'ús social i que les necessitats pragmàtiques de comunicació són les que van orientant i afavorint l'assentament del codi. Per contra, s'ha demostrat a bastament que no es pot garantir l'aprenentatge ni amb l'ensenyament directe i explícit de les formes i normes, ni quan es fa component per component, com proposaven els enfocaments gramaticals, ni si s'aïlla cada llengua que s'aprèn.

Per tant, per ensenyar adequadament llengües i la comunicació cal dissenyar situacions d'aprenentatge globals en què l'ús motivat i reflexiu de les estratègies lingüístiques i comunicatives porti a la solució dels problemes que s'hi plantegen. Atesa la realitat social, lingüística i cultural de la nostra societat, cal un ensenyament integrat de les llengües, que coordini els continguts que s'aprenen i les metodologies en les diferents situacions d'aula, a fi que les nenes i els nens avancin cap a l'assoliment d'una competència plurilingüe i intercultural.

Un aspecte que no es pot oblidar és que una part important de l'èxit dels programes d'immersió lingüística es relaciona amb la manera de tractar la llengua familiar de l'alumnat. Per això, cal tenir en compte la llengua de l'alumnat, en especial la de l'alumnat immigrant, tant a nivell simbòlic com en la pràctica educativa, cosa que, a més, afavorirà que el català esdevingui la llengua comuna i una eina de cohesió social.

L'adquisició de la llengua catalana caldrà atendre-la en la diversitat que planteja l'alumnat i no es pot perdre de vista que, com a nova llengua, és un procés llarg. Per afavorir-lo, les propostes derivades de l'ensenyament comunicatiu i de l'ensenyament integrat de les llengües i els continguts curriculars són d'una importància clau. Per aconseguir-ho, calen mesures organitzatives que facilitin treballar els continguts escolars de manera més transversal i menys parcel·lada, que tinguin en compte l'heterogeneïtat real de les aules.

Cal atendre la diversitat de l'aula amb la negociació permanent del que es fa i es diu a l'aula. L'activitat dialògica, la conversa entre les nenes i els nens i entre l'alumnat i el professorat ha d'impregnar totes les activitats d'ensenyament i aprenentatge. Això comporta una manera diferent d'actuar a l'aula i una organització diferent de l'alumnat. Cal potenciar espais de comunicació suficientment variats per fer possible la seva adequació a tots els estils i característiques d'aprenentatge, una escola per a tothom que afavoreixi que cada alumne i alumna arribi a ser cada vegada més autònom en el seu aprenentatge i, alhora, aprengui a treballar cooperativament.

Es tracta d'ensenyar les llengües i la comunicació amb un enfocament comunicatiu, que se centra en la construcció social dels significats, la qual cosa vol dir que, per donar sentit a tots els aprenentatges del currículum, cal organitzar el centre educatiu com un espai comunicatiu on la biblioteca-mediateca del centre, la revista de l'escola, la ràdio escolar o altres elements facilitin l'intercanvi dintre de l'escola i l'obertura del centre al seu entorn.

Un altre principi didàctic, relacionat amb els enfocaments didàctics que s'acaben de descriure, és l'educació en els valors i actituds respecte de la llengua. En primer lloc, perquè introduir l'obertura i

sensibilitat envers la diversitat lingüística i cultural, present a l'aula o a l'entorn o bé aportant experiències externes, és una de les claus perquè es produeixi la necessària flexibilitat de pensament, perquè tothom respecti i s'interessi pels altres. En segon lloc, perquè cal que l'alumnat sigui conscient del perill que la llengua i els diferents llenguatges es puguin convertir en vehicles de transmissió de valors negatius d'etnofòbia, de sexisme o d'intolerància. A l'escola cal fer una aposta seriosa per la lluita contra l'etnocentrisme i totes les varietats d'intolerància.

... Pel que fa als recursos TIC integrats en el currículum de llengües, s'utilitzen per organitzar, aplicar i presentar la informació en diferents formats, per aprendre a llegir i escriure de forma individual i col·lectiva, per comunicar-se i publicar la informació per a una audiència determinada, facilitant la quantitat i qualitat dels documents produïts i fent que el procés de lectura i escriptura esdevingui més col·laboratiu, interactiu i social.

Les funcions del processador de text serveixen per organitzar el text, per gestionar-lo, per modificar-lo, corregir els errors i millorar-lo. El correctors canvien el procés de revisió. Equivocar-se forma part del procés d'aprenentatge. Les presentacions multimèdia donen suport a l'expressió oral.

Cal tenir en compte que sorgeixen noves escriptures —no lineals (hipertext), interactives i en format multimèdia—, amb signes ideogràfics i amb ajudes per activar els coneixements i per a la generació de textos. Tot això requereix diferents tipus de processos de comprensió i diferents estratègies per al seu aprenentatge.

En la cerca d'informació, es treballa amb mitjans tecnològics per tal d'arribar a entendre, registrar, valorar, seleccionar, sintetitzar i comunicar la informació.

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ ORDRE EDU/221/2007 DE 29 DE JUNY per la qual s'estableixen els principis generals que s'han de tenir en compte per a l'aplicació de l'article 4.4 del Decret 142/2007, de 26 de juny pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.

El decret 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 4915, de 29.6.2007), estableix en l'article 4 que el català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicacions amb les famílies.

D'altra banda, disposa que l'alumnat té dret a rebre l'ensenyament en català en l'educació primària, i el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, i la capacitat de comprendre i emetre missatges orals i escrits senzills en una llengua estrangera.

El decret esmentat també estableix que tots els centres han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic propi, que ha de ser autoritzat pel Departament d'Educació, en el qual s'adaptaran els principis generals derivats del Decret, a la realitat sociolingüística de l'entorn. Així mateix, a la seva disposició addicional 2 s'autoritza el Departament d'Educació per dictar, mitjançant Ordre, les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació del que s'hi disposa.

En conseqüència, cal establir els principis generals als quals s'han d'adaptar els projectes lingüístics dels centres i el procediment d'autorització del projecte lingüístic.

Per tot això,

ORDENO:

Article 1: Els principis generals als quals s'han d'adaptar els projectes lingüístics dels centres són els següents:

- a) Les dues llengües oficials de Catalunya es configuren en una sola àrea a fi d'evitar repeticions i afavorir la transferència entre elles.
- b) Es garantirà que les estructures lingüístiques comunes, que es faran en català, serveixin com a base per a l'aprenentatge de les dues llengües.
- c) En el primer cicle de l'educació primària l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura es farà en català. La llengua castellana s'introduirà al primer curs del cicle inicial a nivell oral per arribar, al final del mateix cicle, a transferir al castellà els aprenentatges assolits.
- d) Al llarg de tota l'etapa s'establiran al projecte lingüístic criteris que permetin reforçar i no repetir els elements comuns entre les llengües.
- e) Per fer possible els projectes lingüístics les hores de les àrees de llengua establertes en l'annex 3 del Decret 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, es podran distribuir entre els cicles de l'etapa respectant la seva assignació horària global.
- f) D'acord amb el projecte lingüístic, en les condicions que s'estableixen en l'apartat 4.4 del Decret 142/2007, els centres podran impartir continguts d'àrees no lingüístiques en castellà o en una llengua estrangera, o alternativament es podran utilitzar aquestes llengües en la realització d'activitats previstes en la franja horària de lliure disposició. A efectes del compliment dels horaris mínims de cada llengua que s'estableixen al referit Decret 142/2007, computats com hores assignades més hores d'estructures lingüístiques comunes, si n'hi ha, aquestes hores comptaran com a curriculars de les respectives àrees lingüístiques.

En ambdós casos, els llibres de text i material didàctic utilitzats seran en llengua catalana.

Article 2

D'acord amb l'article 4.4 del Decret 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, el projecte lingüístic propi de cada centre s'ha d'autoritzar pel Departament d'Educació. Aquesta autorització s'ha de dur a terme per l'inspector o inspectora del centre, sempre que el projecte s'adapti als principis generals derivats del Decret esmentat i d'aquesta Ordre.

DECRET 181/2008, DE 9 DE SETEMBRE, PEL QUAL S'ESTABLEIX L'ORDENACIÓ DELS ENSENYAMENTS DEL SEGON CICLE DE L'EDUCACIÓ INFANTIL.

Article 4: Llengua

4.1 El català, com a llengua pròpia de Catalunya, s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació i comunicacions amb les famílies.

4.2 L'aranès, variant de la llengua occitana, s'imparteix a la Vall d'Aran d'acord amb el que determinin el Consell General de la Vall d'Aran i el Departament d'Educació.

4.3 Els nens i les nenes que cursin el segon cicle de l'educació infantil tenen el dret a rebre l'ensenyament en català i a no ser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de la seva llengua habitual. En qualsevol cas es respectaran els drets lingüístics individuals de l'alumne o alumna, d'acord amb la legislació vigent.

4.4 En funció de la realitat sociolingüística de l'alumnat, s'implementaran metodologies d'immersió lingüística de la llengua catalana amb la finalitat de potenciar-ne l'aprenentatge. Tanmateix, quan sigui possible amb els mitjans de què disposi el centre, s'arbitraran mesures de traducció en una de les llengües d'ús familiar per al període d'acollida de les famílies procedents d'altres països.

4.5 Com a part del projecte educatiu, els centres han d'elaborar un projecte lingüístic que estableixi les pautes d'ús de la llengua catalana per a tots els membres de la comunitat educativa. Aquestes pautes d'ús han de possibilitar, alhora, adquirir eines i recursos per implementar canvis per a l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric.

4.6 Quan el context sociolingüístic escolar ho permeti, s'iniciarà, especialment en el darrer curs del cicle, una primera aproximació a l'ús oral d'una llengua estrangera.

INSTRUCCIONS PER A L'ORGANITZACIÓ I EL FUNCIONAMENT DELS CENTRES PER AL CURS 2007-08.

Consolidar la llengua catalana com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe. Per assegurar aquest objectiu, els centres han d'elaborar un projecte lingüístic en què es prevegi:

Utilitzar la llengua catalana com a llengua pròpia de Catalunya normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en totes les activitats internes i externes de la comunitat educativa: les activitats orals i escrites, les exposicions del professorat, el material didàctic, els llibres de text i les activitats d'aprenentatge i d'avaluació han de ser en llengua catalana. Així mateix, les reunions, els informes, les comunicacions..., han de ser també en llengua catalana.

Establir pautes d'ús lingüístic favorables a la llengua catalana per a tots els membres de la comunitat educativa i garantir que totes les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn siguin en llengua catalana, sens perjudici que s'arbitrin mesures de traducció en el període d'acollida de les famílies de l'alumnat nouvingut.

Explicitar en el projecte lingüístic el tractament de les llengües en el currículum.

Organitzar en el primer cicle de l'educació primària l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura en català i introduir la llengua castellana al primer curs del cicle inicial a nivell oral per arribar, al final d'aquest cicle, a transferir al castellà els aprenentatges assolits.

Configurar en una sola àrea les dues llengües oficials a Catalunya a fi d'evitar repeticions i afavorir la transferència d'aprenentatges entre elles. Per això, es garantirà que les estructures lingüístiques comunes, que es faran en català, serveixin com a base per a l'aprenentatge de les dues llengües. Al llarg de tota l'etapa s'establiran en el projecte lingüístic criteris que permetin reforçar i no repetir els elements comuns.

Garantir que les metodologies i els agrupaments de l'alumnat afavoreixin les interaccions per millorar l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana, potenciant activitats d'ús de la llengua no directament relacionades amb l'activitat ordinària dels centres.

Ajustar l'enfocament metodològic de l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües catalana i castellana a la realitat sociolingüística de l'alumnat del centre.

Incorporar en el projecte la possibilitat d'impartir continguts d'àrees no lingüístiques en castellà o en una llengua estrangera. Alternativament es podran utilitzar aquestes llengües en la realització d'activitats previstes en la franja horària de lliure disposició. Aquestes hores comptaran com a curriculars de les respectives llengües.

Tenir com a objectiu fonamental que tot l'alumnat assoleixi una sòlida competència comunicativa i que en acabar l'educació obligatòria pugui utilitzar normalment i correctament les dues llengües oficials i comprendre i produir missatges orals i escrits en les llengües estrangeres que el centre hagi determinat en el seu projecte lingüístic.

Assegurar que els infants d'educació infantil i del cicle inicial d'educació primària, els pares, mares o tutors dels quals sol·licitin que els seus fills o filles rebin l'ensenyament en llengua castellana, siguin escolaritzats en aquesta llengua mitjançant atenció i suport material individualitzats. Els mestres del cicle s'han d'organitzar per prestar aquesta atenció, de manera que es faci compatible la pertinença al grup classe amb l'especialitat dels seus aprenentatges. La direcció del centre comunicarà als serveis territorials corresponents les necessitats derivades d'aquesta organització que no puguin ser ateses amb els recursos propis del centre. Els serveis territorials prendran les mesures que considerin adequades per atendre-les.

I. Organització general del centre

1. Consolidar la llengua catalana, i l'occità d'Aran si escau, com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe. El projecte lingüístic

Configurar en una sola àrea les dues llengües oficials a Catalunya a fi d'evitar repeticions i afavorir la transferència d'aprenentatges entre elles. Per això, es garantirà que les estructures lingüístiques comunes, que es faran en català, serveixin com a base per a l'aprenentatge de les dues llengües. Al llarg de tota l'etapa s'establiran en el projecte lingüístic criteris que permetin reforçar i no repetir els elements comuns. Per fer possibles aquests projectes, les hores de les àrees de llengua establertes en l'annex 3 del projecte de decret pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, es podran distribuir entre els cicles de l'etapa respectant la seva assignació horària global.

11. Aspectes prioritaris

11.2. La llengua oral

El progrés en la competència comunicativa oral de l'alumne/a s'aconsegueix a partir de la interacció amb el mestre o mestra i amb els companys. La producció lingüística dels infants està estretament relacionada amb el model lingüístic docent i, per tant, és bàsica la interacció del docent com a element impulsor de la comunicació verbal i la qualitat del seu model lingüístic (una bona pronúncia, l'ús d'una llengua col·loquial correcta i una actitud positiva davant les situacions comunicatives). L'afavoriment de l'ús correcte de la llengua parlada s'ha de tenir en compte no sols a la classe de llengua, amb una adequada programació de llengua oral en tots els cicles de l'etapa, sinó en totes les activitats escolars i en totes les interaccions personals.

Així mateix, s'ha de vetllar perquè, des de totes les àrees, l'alumnat adquireixi un repertori de lèxic ampli i variat, que tingui en compte els diversos camps semàntics de l'entorn pròxim, ja que aquest bagatge ha d'esdevenir viu i adequat als registres. Per això és fonamental que els mestres plantegin un treball comú de llengua oral amb l'objectiu que l'alumnat faci servir una expressió precisa i acurada en les seves produccions.

Per assegurar un ensenyament funcional i significatiu de la llengua oral s'han d'incorporar, a totes les àrees, estratègies lingüístiques que han estat fins ara més pròpies de la classe de llengua. Cal aconseguir que l'alumnat exerciti l'expressió en les diferents àrees (narració d'un fet, descripció de l'hàbitat d'un animal, precisió d'instruccions per fer un estri, explicació d'un fenomen observat, argumentació d'un punt de vista, etc.), a fi i efecte d'expressar als altres de forma oral allò que ha après. Tots aquests aspectes han de ser recollits en la programació de les diverses àrees.

Determinades activitats afavoreixen l'aprenentatge de la llengua oral. Des d'un punt de vista receptiu, cal atorgar importància al fet d'escoltar tota mena de lectures en veu alta (poesies, lectures guiades, contes, embarbussaments, etc.), siguin fetes pel mestre/a o amb ajuda d'altres mitjans (vídeo, casset, CD, etc.). Des d'un punt de vista productiu, cal fer exercicis de lectura expressiva en veu alta, recitació col·lectiva i individual, representacions, memorització de rodolins, embarbussaments, poesies, etc. També cal tenir present tota mena de jocs orals on, donades unes consignes, l'alumnat hagi de participar-hi de la manera més espontània que pugui.

Aquests principis d'actuació sobre el tractament de la llengua oral i la importància del model lingüístic dels mestres (bona pronúncia, ús d'una llengua col·loquial correcta i una actitud positiva davant les situacions comunicatives) especialment en els primers cursos, han de tenir una cura especial en les aules i escoles on s'apliquen els programes d'immersió lingüística, i en els centres on hi ha nens i nenes que tenen com a llengua familiar una altra que no coincideix amb la llengua de l'escola.

11.3. Aprenentatge de la lectura i l'escriptura

Tenint en compte les actuacions d'aprenentatge realitzades des del primer moment de l'escolarització al parvulari, és convenient que, tot respectant els ritmes individuals de

maduració i de progrés de l'alumnat, l'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura s'iniciï de manera sistemàtica i amb caràcter general en l'educació infantil.

La coordinació entre el professorat d'educació infantil i d'educació primària en el procés d'ensenyament i aprenentatge de la lectura i l'escriptura és essencial perquè l'alumnat consolidi els aspectes fonamentals de la lectura i l'escriptura durant el cicle inicial de l'educació primària.

La lectura i l'escriptura, com a eines primordials i bàsiques de la resta d'aprenentatges, han de constituir un objectiu d'atenció preferent durant tota l'etapa d'educació primària.

Per assegurar una bona coordinació en el procés d'ensenyament-aprenentatge de la lectura i l'escriptura s'han de tenir en compte les orientacions següents:

Cal un acord de l'equip de mestres en relació amb les bases teòriques sobre la llengua oral, el concepte de lectura i d'escriptura, la planificació del procés d'aprenentatge i la intervenció del professorat.

En les reunions entre cicles s'han de revisar i compartir: els diversos materials de treball, els tipus de textos, etc.; la coordinació de recursos; la biblioteca d'aula (tipus de fons, organització, activitats d'animació lectora, formació d'usuaris, etc.), i s'ha d'assegurar un bon modelatge lector i escriptor dels mestres.

Les decisions han de tenir present la diversitat lingüística de l'alumnat i han d'establir criteris metodològics comuns d'intervenció. L'aprenentatge de la llengua i l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura es fan paral·lelament, sense supeditar-se l'una a l'altra. Les habilitats de comprensió—escoltar i llegir— i les d'expressió —parlar i escriure— estan estretament lligades.

Els infants han d'adquirir, ben aviat, la competència comunicativa en llengua catalana i han de poder esdevenir lectors competents i escriptors hàbils a fi de poder fer ús de la llengua en tots els processos d'aprenentatge que l'escola i la societat els ofereix i demana.

Des del moment en què l'infant es posa en contacte amb la llengua escrita s'han de presentar models de textos escrits d'ús social i de tipologia diversa, donant-los la possibilitat d'interpretar-los i construir-los.

Respectant les possibles opcions individuals per al castellà com a llengua dels primers aprenentatges, i havent-se iniciat normalment l'ensenyament en català, la llengua castellana s'introduirà en el primer curs del cicle inicial de l'educació primària a nivell oral per arribar, al final del mateix cicle, a transferir al castellà els aprenentatges assolits de lectura i escriptura.

11.4. La lectura

La competència lectora adquireix, en l'educació primària, un paper fonamental en l'aprenentatge, ja que s'utilitza en totes les àrees i en tots els cicles, i esdevé un procés inacabat que ha de tenir continuïtat en l'educació secundària.

En la comprensió lectora cal considerar dos vessants: l'accés i la selecció d'informació, i el desenvolupament de l'hàbit lector.

D'una banda, és important que des de totes les àrees s'impulsi la cerca, la selecció i la gestió d'informació, utilitzant diferents fonts i diferents suports, per tal que els alumnes avancin progressivament en el pensament crític i l'autonomia d'aprenentatge.

Així mateix, la lectura ha de ser estimulada i practicada per tots els mestres que intervenen en el procés educatiu, i des de totes les àrees. Cal desenvolupar estratègies i tècniques eficaces de comprensió lectora, com a forma d'accés a la informació i al coneixement i com a gaudi, establint estratègies per als diferents objectius que motiven cada lectura.

Per adquirir un bon hàbit lector cal un entorn afavoridor i estimulador. Els llibres constitueixen per a l'alumnat una ocasió excepcional d'ampliar la seva visió del món, d'iniciar-se en la recerca i de desenvolupar la seva identitat personal. L'organització de la biblioteca d'aula, la creació d'espais d'intercanvi per fer comentaris i recomanacions de lectures, entre altres accions, afavoreixen el gust per la lectura i contribueixen a l'adquisició de l'hàbit de lector.

El programa d'innovació educativa de biblioteques escolars proposa la creació d'un espai d'aprenentatge —"puntedu"—, on es trobin recursos en diferents llenguatges i diferents suports, que s'utilitzin des de totes les àrees per desenvolupar en els alumnes habilitats d'accés a la informació i la gestió del coneixement, i per motivar el gust per la lectura.

11.6. Llengües estrangeres

Pel que fa a la llengua estrangera, cal fer una bona planificació, en el marc del projecte lingüístic de centre, que eviti la repetició de continguts al llarg dels cicles, però que n'asseguri l'aprenentatge cíclic, i una programació coherent des del primer contacte amb la llengua fins al final de l'educació primària. En el marc del projecte lingüístic, el centre que opti per l'inici de la llengua estrangera a l'educació infantil, preferentment a partir de P4, haurà de preveure una dedicació mínima d'una hora setmanal i haurà d'especificar l'organització de les sessions i la seva freqüència. La metodologia a emprar ha de ser la pròpia d'aquesta etapa. En cas que sigui impartit pel mestre especialista de llengua estrangera, aquest haurà de treballar en estreta col·laboració amb l'equip de parvulari. En cas que sigui impartit pel mestre especialista d'educació infantil, aquest haurà d'acreditar el seu coneixement de la llengua estrangera. Així mateix, el centre que opti per impartir blocs de continguts d'àrees no lingüístiques en llengua estrangera, preferentment al cicle superior, haurà de justificar la selecció dels blocs de continguts i preveure una dedicació mínima d'una hora setmanal. La metodologia a emprar ha de ser la pròpia de l'àrea no lingüística. En cas que sigui impartit pel mestre especialista de llengua estrangera, aquest haurà de treballar en estreta col·laboració amb el mestre que imparteixi la resta de continguts de l'àrea no lingüística. En cas que sigui impartit pel mestre no especialista, aquest haurà d'acreditar el seu coneixement de la llengua estrangera.

Per tal de poder oferir una segona llengua estrangera en el cicle superior, el centre ha de disposar del professorat amb l'especialitat, la titulació o els coneixements adients i amb les degudes garanties de continuïtat en la seva plantilla, i assignar-hi una dedicació mínima d'una hora i mitja setmanal.

INSTRUCCIONS PER A L'ORGANITZACIÓ I EL FUNCIONAMENT DELS CENTRES PER AL CURS 2008-09.

2. Integració escolar i social de l'alumnat: el centre acollidor

Tenint en compte l'objectiu general del Pla per a la llengua i la cohesió social, cal garantir la integració escolar i social de tot l'alumnat, amb independència de la llengua, cultura, condició social i origen, a partir de tres eixos:

1. Consolidar, d'acord amb el projecte lingüístic de cada centre, la llengua catalana, i l'occità d'Aran si escau, com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe.
2. Fomentar l'educació intercultural, basada en la igualtat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures, en un marc de diàleg i de convivència.
3. Promoure l'equitat educativa per poder assolir la igualtat en les possibilitats i el ple desenvolupament de les potencialitats de cada infant o jove, a fi d'evitar qualsevol tipus de marginació.

El concepte de "centre acollidor" implica concebre el procés d'acollida en un sentit ampli: cal preveure l'acollida del professorat nou que arriba a les aules, l'acollida de les noves famílies que matriculen els seus fills i filles per primera vegada... En aquest sentit, els centres han de revisar i adequar tots els documents d'organització i gestió per desenvolupar els tres eixos esmentats.

- El projecte educatiu ha de potenciar una educació per a la cohesió social, basada en la llengua catalana com a instrument de comunicació en un context multilingüe. El reconeixement d'aquest context multilingüe ha de garantir la igualtat d'oportunitats i el dret a la diferència de tot l'alumnat.

- El projecte lingüístic ha de garantir un tractament de les llengües que doni resposta a la situació sociolingüística de l'alumnat, vetllant per l'ús del català com a Vehicle d'ensenyament i aprenentatge i com a llengua de relació en tots els àmbits.

2.3. Coordinador/a de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre

Per tal de potenciar el Pla per a la llengua i la cohesió social el coordinador/a de llengua, interculturalitat i cohesió social, nomenat pel director/a del centre, ha de desenvolupar les funcions següents:

- Promoure en la comunitat educativa, coordinadament amb l'assessor/a LIC, actuacions per a la sensibilització, foment i consolidació de l'educació intercultural i de la llengua catalana com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe.
- Assessorar l'equip directiu i col·laborar en l'actualització dels documents d'organització del centre (PEC, PLC, RRI, Pla d'acollida i integració, programació general anual del centre, etc.) i en la gestió de les actuacions que fan referència a l'acollida i integració de l'alumnat nouvingut, a l'atenció a l'alumnat en risc d'exclusió i a la promoció de l'ús de la llengua, l'educació intercultural i la convivència en el centre.
- Promoure actuacions en el centre i en col·laboració amb l'entorn, per potenciar la convivència mitjançant l'ús de la llengua catalana i l'educació intercultural, afavorint la participació de l'alumnat i garantint-ne la igualtat d'oportunitats.
- Col·laborar en la definició d'estratègies d'atenció a l'alumnat nouvingut i/o en risc d'exclusió, participar en l'organització i optimització dels recursos i coordinar les actuacions dels professionals externs que hi intervenen.
- Participar amb l'equip directiu en les actuacions que es deriven del Pla educatiu d'entorn.
- Assumir funcions que es deriven del Pla per a la llengua i la cohesió social, per delegació de la direcció del centre.

3.4. Atenció a l'alumnat nouvingut

Es considera alumne/a nouvingut aquell alumne/a de nova incorporació al sistema educatiu de Catalunya en els vint-i-quatre mesos darrers.

Davant el xoc emocional que en aquest alumnat pot representar l'arribada a un entorn social i cultural completament nou, el centre ha de preveure mesures específiques per tal que pugui sentir-se ben acollit i percebre el respecte de la comunitat educativa envers la seva llengua i cultura. Cal organitzar els recursos i estratègies adequades perquè, al més ràpidament possible, pugui seguir amb normalitat el currículum i adquirir l'autonomia personal dins l'àmbit escolar o social.

El centre ha de donar una resposta personalitzada per garantir l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum comú i els processos de socialització d'aquest alumnat, i establir els criteris metodològics i els materials curriculars que facilitin la integració a les aules ordinàries des del primer moment.

Correspon al tutor o tutora del grup i al coordinador o coordinadora de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre determinar les actuacions que es duran a terme per atendre les necessitats educatives d'aquest alumnat, així com els trets bàsics de les formes organitzatives i dels criteris metodològics que es considerin més apropiats.

3.4.3. Adaptacions del currículum per a l'alumnat nouvingut

L'aprenentatge de la llengua de l'escola és una de les primeres necessitats de l'alumnat que, sense conèixer-la, s'incorpora als centres educatius de Catalunya. Per això, a més de les activitats docents dedicades directament a l'ensenyament de la llengua catalana, tota la comunitat educativa ha de vetllar especialment per facilitar-ne l'aprenentatge.

L'especificitat del procés d'aprenentatge d'aquest alumnat, sovint incorporat durant el curs escolar, amb situacions singulars fruit de la diversitat d'edats, procedències i processos d'escolarització previs i especialment el fet de compartir el temps escolar entre l'aula

d'acollida o altres estructures de suport i l'aula ordinària, fa necessària l'elaboració d'un pla individualitzat.

Vegeu el protocol orientatiu al model "Elaboració de plans individualitzats per a l'alumnat nouvingut en l'etapa d'educació primària".

Aquest document ha de recollir la informació obtinguda amb l'avaluació inicial de l'alumne/a nouvingut, ha de prioritzar les necessitats educatives a treballar i ha d'establir els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació del procés d'acceleració del seu aprenentatge, que li ha de permetre incorporar-se plenament, al més aviat possible, a la dinàmica habitual del seu grup classe de referència. I tot això s'ha de fer tenint en compte la diversitat de l'alumnat i la coresponsabilitat de tots els agents que intervenen en el seu aprenentatge i l'aplicació de criteris de coherència pel que fa a la planificació curricular de les àrees o matèries. Els plans individualitzats han d'explicitar les característiques o situació de l'alumnat, les prioritats educatives, la proposta curricular i els emplaçaments en què es durà a terme, així com els criteris per al seguiment i l'avaluació dels aprenentatges d'aquest alumnat. Cal preveure la dotació dels suports necessaris amb tots els recursos del centre per a aquell alumnat amb una escolarització prèvia deficient.

3.4.4. Avaluació de l'alumnat nouvingut

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat nouvingut s'ha de dur a terme en relació amb els objectius del seu pla individualitzat o les adaptacions realitzades del currículum.

L'avaluació ha de ser contínua, amb observació sistemàtica i visió global del seu progrés d'aprenentatge, integrant les aportacions i les observacions efectuades en cada una de les àrees.

3.4. Llibres de text

L'elecció dels llibres de text i d'altres materials didàctics correspon al claustre dels centres educatius en el marc de l'exercici de l'autonomia pedagògica. Per tant, correspon al professorat del centre vetllar perquè els llibres seleccionats siguin adequats a les edats dels alumnes i al currículum establert en els Decrets d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil i de l'educació primària.

Els llibres de text escollits pels centres, excepte els de llengua castellana i els de llengües estrangeres, han de ser en català, llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya. A la Vall d'Aran seran en aranès aquells que les disposicions específiques estableixin.

Amb caràcter general, els llibres de text no poden ser substituïts abans de transcórrer un període mínim de quatre anys. Només en casos excepcionals, i per raons plenament justificades, el director o directora dels serveis territorials, amb informe previ de la Inspecció d'Educació, pot autoritzar-ne la substitució.

Per als cursos que han d'aplicar els nous currículums, els centres, excepcionalment, podran decidir de substituir els llibres de text per d'altres adaptats als nous currículums.

D'acord amb la normativa vigent, els centres educatius han d'exposar en el tauler d'anuncis, abans del 30 de juny, la relació de llibres de text seleccionats per al curs següent per cursos i indicant-ne el títol, l'autoria, l'editorial i l'ISBN.

RECULL DE NORMATIVA RELACIONADA AMB LA LLENGUA DE SIGNES

Les Nacions Unides, a l'any 1993 fa referència a la conveniència d'emprar la llengua de signes en l'àmbit educatiu, familiar i comunitari dels nens i nens sords i a la necessitat de prestar serveis d'interpretació en llengües de signes.

Per la seva banda, l'assemblea parlamentària del Consell d'Europa en l'any 2003 recomana als estats membres el reconeixement i l'ensenyament de la llengua de signes a les persones sordes i la seva difusió entre la població general.

Aquest és el context internacional. En Espanya i Catalunya la legislació vigent, que està en procés de desplegament, és la següent (també incloem la referència a una guia per a famílies publicada pel Departament d'Educació i Universitats):

ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA de 19 de juliol de 2006.

Article 50. Foment i difusió del català

6.- Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

LEY 27/2007, de 23 de octubre, POR LA QUE SE RECONOCEN LAS LENGUAS DE SIGNOS ESPAÑOLAS Y SE REGULAN LOS MEDIOS DE APOYO A LA COMUNICACIÓN ORAL DE LAS PERSONAS SORDAS, CON DISCAPACIDAD AUDITIVA Y SORDOCIEGAS.

Preámbulo:

... el colectivo de las personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas es muy diverso y no se ajusta a un único patrón comunicativo por el hecho de no oír, o de no oír ni ver en el caso de la sordoceguera, que combina ambas deficiencias. Por tanto, el uso de la lengua oral o de las lenguas de signos españolas y el apoyo a los medios de comunicación oral en su comunicación con el entorno, en su aprendizaje, en el acceso a la información y a la cultura, ha de responder a una opción libre e individual que, en el caso de tratarse de menores, corresponderá a sus padres o tutores.

Título I. Aprendizaje, conocimiento y uso de las lenguas de signos españolas

Capítulo I. Aprendizaje y conocimiento de las lenguas de signos españolas

Artículo 7. Del aprendizaje en la Formación Reglada.

1. Las Administraciones educativas dispondrán de los recursos necesarios para facilitar en aquellos centros que se determine, de conformidad con lo establecido en la legislación educativa vigente, el aprendizaje de las lenguas de signos españolas al alumnado sordo, con discapacidad auditiva y sordociego que, de acuerdo con lo especificado en el artículo 5.c) de esta Ley, haya optado por esta lengua. En caso de que estas personas sean menores de edad o estén incapacitadas, la elección corresponderá a los padres o representantes legales.

2. Las Administraciones educativas ofertarán, en los centros que se determinen, entre otros, modelos educativos bilingües, que serán de libre elección por el alumnado sordo, con discapacidad auditiva y sordociega o sus padres o representantes legales, en el caso de ser menores de edad o estar incapacitados.

3. Los planes de estudios podrán incluir, asimismo en los centros anteriormente citados, el aprendizaje de las lenguas de signos españolas como asignatura optativa para el conjunto del alumnado, facilitando de esta manera la inclusión social del alumnado sordo, con discapacidad

auditiva y sordociego usuario de las lenguas de signos españolas y fomentando valores de igualdad y respeto a la diversidad lingüística y cultural.

Capítulo II. Uso de las lenguas de signos españolas

Artículo 10. Acceso a los bienes y servicios a disposición del público.

a) Educación.

Las Administraciones educativas facilitarán a las personas usuarias de las lenguas de signos españolas su utilización como lengua vehicular de la enseñanza en los centros educativos que se determinen.

Igualmente promoverán la prestación de servicios de intérpretes en lenguas de signos españolas por las personas usuarias de las lenguas de signos españolas en los centros que se determinen.

AVANTPROJECTE DE LLEI DE REGULACIÓ I DIFUSIÓ DE LA LLENGUA DE SIGNES CATALANA. (Text sotmès a informació pública per l'edict de 31 d'octubre de 2008).

Títol Primer: El dret d'ús, l'aprenentatge, la docència, la recerca i la interpretació

Article 5. L'ús de la llengua de signes en els serveis de caràcter públic

Es garanteix el dret a usar la llengua de signes catalana en l'àmbit de les administracions públiques catalanes per part de les persones sordes i sordcegues que en són usuàries.

Article 6. L'aprenentatge de la llengua de signes catalana

1. Els serveis públics educatius garanteixen la informació als pares i mares de nens sords de les eines i opcions disponibles per a la seva escolarització perquè, si és el cas, puguin escollir l'ús de la llengua de signes catalana dins la seva educació, juntament amb les llengües oficials a Catalunya, en una educació bilingüe.

2. En l'àmbit escolar, l'aprenentatge de la llengua de signes és obligatòria en els sistemes educatius bilingües, d'acord amb la normativa sectorial dels àmbits educatius i d'accessibilitat. Els plans d'estudis generals han de difondre entre la totalitat de l'alumnat el coneixement de l'existència de la llengua de signes catalana i poden incloure l'aprenentatge d'aquest sistema lingüístic com a assignatura optativa per al conjunt de l'alumnat, per tal de fomentar el respecte pels valors de la diversitat lingüística.

Article 7. La docència i la recerca en la llengua de signes catalana

1. S'han d'establir les matèries docents i la certificació corresponent per tal de garantir que les persones docents que hagin de desenvolupar la seva tasca amb persones sordes i sordcegues usuàries de la llengua de signes catalana tinguin la formació i l'acreditació corresponents.

2. Correspon al Departament competent en matèria d'educació l'establiment de plans de formació específics per al professorat que hagi d'atendre l'alumnat en llengua de signes catalana i la certificació d'aquesta formació.

3. L'Administració de la Generalitat ha d'impulsar la recerca sobre la llengua de signes, amb la col·laboració de les Universitats.

GUIA PER A FAMÍLIES AMB INFANTS AMB SORDESA O SORDCEGUESA. DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ I UNIVERSITATS. Octubre 2006

L'escolarització

A Catalunya els pares o tutors poden optar per l'educació en llengua oral o per l'educació bilingüe (llengua de signes / llengua oral).

L'educació en llengua oral consisteix en el desenvolupament i ús exclusiu de la llengua oral com a llengua de comunicació i d'accés al currículum escolar.

L'educació bilingüe consisteix en l'aprenentatge i l'ús de la llengua de signes per a la comunicació i l'accés al currículum, i l'aprenentatge de la llengua oral, normalment des de la de signes, fent servir en cada cas la més adequada a les característiques de l'alumnat. Tant en l'educació oral com en l'educació bilingüe és important l'aprenentatge de la llengua escrita.

Els alumnes amb deficiència auditiva poden escolaritzar-se en:

- Centres ordinaris en modalitat oral.
- Centres ordinaris amb agrupament d'alumnat sord en modalitat oral.
- Centres ordinaris amb agrupament d'alumnat sord en modalitat bilingüe.
- Centres específics.

En tots els casos, el català, com a llengua d'ensenyament, és la llengua prioritària d'aprenentatge, introduint la llengua castellana, i la llengua estrangera sempre que sigui possible, en els mateixos terminis i procediments que en la resta d'alumnat.

III – CONTEXT ESCOLAR: TRETS DESCRIPTIUS

- Història.

L'escola Tres Pins es crea el mes de setembre de 1984 a partir de les polítiques d'integració d'alumnes amb necessitats educatives especials. L'antecedent immediat és el Centre Municipal Fonoaudiològic (Fono) dedicat a l'atenció exclusiva d'alumnes sords. Quan s'inicien les polítiques d'integració els alumnes han d'escolaritzar-se en el centre que els correspon per domicili i es crea un servei itinerant de logopedes per atendre'ls.

En aquest context, engegada l'escola Tres Pins, atindrà, integrats dins la classe, a aquells alumnes als que corresponguin per zona o que no tinguin possibilitats de ser atesos en altres centres, tot això amb una atenció quasi equivalent als alumnes sords d'altres centres. A banda, compartint edifici, però amb dependència del Fono, es mantindran unes poques aules per a aquell alumnat sord que, per raons diverses, no van poder incorporar-se a les escoles ordinàries. L'experiència acumulada ha permès l'evolució d'aquell model a l'actual.

En el primer curs de funcionament, l'escola matricula alumnes des de P4 fins a 1r d'EGB. Amb el pas del temps es conformarà com a escola d'EGB amb totes les unitats i, posteriorment, en un centre d'educació infantil i primària.

- Trets d'identitat.

Des dels seus inicis, i així ho reflecteixen tots els documents, l'escola es defineix com a catalana i, al marge del preceptes legals, però respectant-los, ha adoptat sempre un posicionament clar en relació a l'ús del català i al de la convivència amb el castellà en tant que idioma cooficial de Catalunya. Amb això volem ressaltar que la nostra pràctica, en relació a aquest aspecte, no es dona per imperatiu legal, sinó per convicció i que també volem respectar la realitat plurilingüe de la societat barcelonina. L'afluència d'alumnes d'origen lingüístic castellà ha estat significativa i no ha generat cap conflicte. Totes les famílies han acceptat aquesta definició i no ha calgut cap programa d'immersió més enllà de la pràctica i ús de l'idioma català amb normalitat. Evidentment, la contemplació de la realitat bilingüe com a element del context ha ajudat a no propiciar conflictes innecessaris.

Un altre eix que caracteritza el nostre centre, i que es relaciona íntimament amb la seva història, és que l'escola Tres Pins és una escola inclusiva, que acull alumnes sords que han optat per la modalitat bilingüe (LS-llengua oral) i per als quals la LSC és la llengua de referència, és un centre integrador i com a tal acull la diversitat i les necessitats dels alumnes. Els nostres recursos ens permeten atendre adequadament alumnes sords però, a l'igual que la resta de centres, atenem de la millor manera possible, la diversitat que presenten la resta d'alumnes.

- Ubicació.

L'escola Tres Pins està situada en el carrer dels Tres Pins número 28, en la muntanya de Montjuïc, a prop de l'Estadi Olímpic i davant de la Fundació Miró, en una zona no habitada i que, pensem, que és una factor que té una influència significativa en la població que hi assisteix. L'escola no disposa de barri immediat.

- Alumnat.

En el curs 2011-12, en el mes d'abril, hi ha a l'escola 229 alumnes, dels quals 20 són sords i 3 amb trastorns del llenguatge. Això vol dir que la mitjana és de 24'3 alumnes per aula. La majoria ha assistit a escoles bressol. De tota manera, al llarg del curs, es produeixen algunes incorporacions d'alumnes sords i oïdors que impliquen ampliació de ràtio. Aquesta circumstància hauria de ser considerada en el procés de matriculació ja que, si l'escola ha de matricular de

manera ordinària i preferent a alumnes sords que optin pel model bilingüe d'escolarització, no sembla raonable que totes les places siguin ocupades en el període de matrícula, inclòs per alumnes amb NEE per als quals l'escola no disposa de recursos específics i, amb posterioritat, cal ampliar ràtios per a acollir a aquells alumnes que sí poden beneficiar-se de l'oferta de l'escola però pels quals no hi ha plaça. Aquesta circumstància incorpora, donada la forma de treball de l'escola, un plus de diversitat que, al nostre parer és excessiu i no permet atendre apropiadament a aquests alumnes.

La quantitat d'alumnes de famílies d'origen estranger s'ha anat modificant des de que vam publicar l'anterior Projecte Lingüístic i s'ha anat incrementant, però majoritàriament són famílies incorporades amb normalitat a la societat barcelonina, immigració d'origen europeu o famílies amb un dels dos membres d'aquesta procedència, que inicien l'escolarització dels seus fills a P3. És una immigració que té a veure amb moviments de població dins de l'UE i en la que s'observa la tendència a concentrar-se en determinats sectors de la ciutat i a fer circular informació en relació a l'atenció als fills. Són famílies amb situació socioeconòmica més o menys normalitzada. La disposició per a l'ús del català és alta encara que ells no el facin servir ordinàriament.

Tot això indica que l'escola ha de mantenir la planificació, adaptada a la normativa, existent i no cal proposar polítiques d'immersió específiques i generalitzades.

Quant a famílies nouvingudes d'incorporació immediata, en moments diferents de l'inici del curs (matrícula viva) i inscrits en cursos diferents a P3, és, actualment, poc rellevant.

Dels actuals alumnes de Tres Pins, la major part són veïns del Poble Sec en un 71%; un 21% procedeixen d'altres àrees de la ciutat i el 8% restant és l'alumnat, majoritàriament sord i germans d'aquests, que ve de fora de la ciutat (Baix Llobregat, Maresme). Del total de sords, el 50% procedeix de fora de la ciutat ja que el nostre centre és un dels pocs recursos que ofereix una atenció en règim d'educació conjunta, organitzats en agrupaments dins les classes i amb modalitat comunicativa bilingüe (LSC- oral).

► Alumnes de l'escola en abril de 2012:

	P3	P4	P5	1r	2n	3r	4t	5è	6è	TOTAL
OÏDORS	23	25	24	23	22	23	21	20	23	206
SORDS	3	0	2	2	3+1	2+1	3	3+1	2	23
TOTAL	26	25	26	25	26	26	25	24	25	229

● Descripció socioeconòmica de les famílies dels alumnes.

L'apreciació que fem del nivell socioeconòmic de la majoria de les famílies és que està en un rang mig. La nostra escola genera prou despeses per activitats (sortides, colònies, menjador, piscina, etc.) a les quals assisteixen el 100% dels alumnes. La majoria de les famílies fan front a aquestes despeses puntualment. Al marge d'això, hi ha una disposició i una actitud, majoritàries, per part de les famílies, d'interès i de seguiment per l'educació dels seus fills. Potser un element que ajuda a explicar les característiques de la població de la nostra escola és que la ubicació obliga a un desplaçament extra en relació a altres centres més pròxims al la zona habitada del barri. Es pot dir que la ubicació del centre, situada a dalt de la muntanya de Montjuïc, estableix un fet diferencial en la població de l'escola. De tota manera, la disponibilitat de vacants pot modificar la situació.

● Descripció sociolingüística de les famílies dels alumnes.

El català és la llengua d'ús dins de l'escola en totes les seves manifestacions acadèmiques i administratives i de serveis escolars, llevat de la LSC en els sords i del castellà i l'anglès en les àrees curriculars corresponents.

Evidentment aquesta asseveració s'ha de matisar en el sentit que el castellà té una presència en tant que primera llengua de persones membres de la comunitat escolar (alumnes, mestres, altre personal, pares, mares, etc.), tot això emmarcat en una situació de convivència i en l'acceptació social del seu ús com una realitat evident. Facilem, quan cal, els recursos necessaris per assegurar la comunicació amb aquelles persones que ho requereixen (intèrprets de LSC, castellà o altres llengües).

En l'anterior PLC, en l'enquesta realitzada a les famílies per recollir dades relacionades amb els usos lingüístics, es derivava que més del 75% dels progenitors havien nascut a Catalunya i que els de procedència estrangera eren inferior al 8%. La llengua materna era catalana en el 50% i el 4% un idioma diferent del castellà. Més del 90% deia entendre'l i més de 50% tenien el català com a llengua d'ús.

Els països de procedència són diversos, principalment de Sud Amèrica i de la Unió Europea. En qualsevol cas observem que quasi la meitat són parelles en el que un dels dos és de Catalunya o d'una altra comunitat espanyola. En aquests casos la posició en relació a l'ús del català, com a idioma de l'escola en els diferents àmbits, és de respecte.

Del contacte quotidià amb les famílies d'origen estranger veiem que es dona un patró semblant: Famílies amb una situació normalitzada i interessats en que els seus fills s'incorporin al seu entorn i molts d'ells fan servir, al menys amb els seus fills, el català. És una situació equivalent, i no més meritòria, a la de pares amb llengua materna castellana que fan servir el català en determinats contextos, especialment amb els fills.

Al marge dels resultats de l'enquesta, cal assenyalar que mai no hem detectat cap conflicte en relació a l'ús del català en els diferents contextos. En alguns casos de famílies immigrades amb desconeixement de l'idioma, hem abordat el tema de forma positiva ajudant les famílies per assegurar la comunicació i la informació tan escrita com oral (circulars, entrevistes, reunions, etc.). De tota manera, el tractament és diferent segons sigui llengua oral o llengua escrita. Mentre que la documentació escrita i les reunions col·lectives sempre són en català i només en casos molt particulars s'arriba a la traducció personal, en les reunions personals es dona una major facilitat per a canviar al castellà quan manifesten o es detecten dificultats en l'interlocutor. Ho entenem com un reflex del bilingüisme.

Podem afirmar, quant a la posició general i majoritària, que les famílies que no tenen com a llengua usual el català, encara que el seu coneixement sigui limitat, mostren interès perquè els seus fills l'apreguin i el facin servir i els proporcionen situacions normalitzades, fora del context escolar, pel seu ús, com per exemple fent-los participar en activitats diverses de les que s'ofereixen en el barri o en la ciutat i que, normalment el català és l'idioma usual.

Un cas singular, que requereix adaptació particular, és el d'aquelles famílies sordes que només poden fer servir la LSC, que desconeixen la llengua oral catalana (ja que majoritàriament han estat escolaritzats en castellà i no han rebut cap mena de formació en català) i que la seva competència en llengua escrita és molt limitada, inclòs en castellà.

De manera majoritària en relació a la quantitat i, en general quant al temps o freqüència, els alumnes de l'escola Tres Pins fan servir el català en l'activitat escolar i en les seves relacions no acadèmiques dins de l'àmbit escolar tot i que també fan servir el castellà. És a dir, fan servir el català normalment i quotidianament en la classe i en els espais no reglats com els tallers, patis, converses entre alumnes, etc. De tota manera la llengua materna, com és natural, condiciona

aquesta pràctica en situacions no formals. L'equip docent oferim un model en el que el català és la llengua d'ús i es potencia des de l'equip de monitors en el temps de migdia, menjador i tallers.

Pel que fa a la llengua de signes, hem observat que la majoria de les famílies es mostren favorables a la convivència de les llengües que es fan servir a l'escola i sempre s'han mostrat partidàries que els seus fills aprenguin la LSC.

- L'AMPA.

Mantenim una fluïda relació amb l'AMPA i així està establert com a línia de l'escola. L'afavoriment de la seva participació comporta, entre d'altres, la col·laboració en la distribució de determinats materials de comunicació per a totes les famílies, que sempre és en català (resum de les sessions del Consell Escolar, Full informatiu de l'AMPA, la revista "Pinyons Press", pàgina web, etc.). L'associació coincideix amb l'escola en vetllar per la màxima correcció en els seus textos i posa en marxa els mecanismes adients per aconseguir-ho.

IV – ÀMBIT ESCOLAR

1.- EQUIP DOCENT: MESTRES I LOGOPEDES

L'equip docent de Tres Pins està format pels mestres, que atenen a la globalitat dels alumnes i per els/les logopedes, que atenen als alumnes sords i en els agrupaments actuen com a logopedes de referència o "cotutores" en l'argot intern.

La plantilla de mestres està formada actualment per divuit mestres de dependència municipal (del Consorci d'educació de Barcelona des de l'1 de gener de 2.009). Les logopedes, en nombre variable segons els d'alumnes sords, (en l'actualitat deu, de les quals dues són jornades reduïdes), depenen del CREDAC Pere Barnils (que al mateix temps pertany al Consorci d'educació de Barcelona) i estan adscrites a l'escola. També formen part de la plantilla una tècnica d'educació infantil i una educadora per a l'atenció educativa d'alumnes amb necessitats educatives especials.

En la Programació Anual de Centre es podrà veure la concreció de cada curs de les dades referides.

- ▶ Acreditacions del personal de l'escola Tres Pins en català i LSC en el moment de l'aprovació del Projecte Lingüístic:

	N	NIVELL CATALÀ					NIVELL LSC									
		MC	D	C	B	RES	BÀSIC	1	2	3	4	INT	SORDA	PROFE LSC	RES	
MESTRES	18	-	0	16	2	-	10	0	2	-	1	1	-	-	4	
LOGOPEDES	10	-	0	10	-	-	-	-	-	2	7	-	1	-	-	
AUXILIARS	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
MONITORS	13	-	-	11	1	1	-	-	1	2	1	8	1	-	-	
PAS	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
CUINA	4	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4	

Com es pot veure en el quadre, 15 mestres disposem de la titulació necessària o superior a la requerida per impartir classes en les etapes d'educació infantil i primària i només 3 resten pendents d'obtenir el nivell C. Una d'aquestes mestres s'encarrega de les classes de castellà.

En el terreny de la LSC, els mestres, hem seguit de manera majoritària cursos de formació, però la manca d'ús quotidià fa que l'efectivitat d'aquesta formació sigui limitada. 1 és intèrpret en LSC i s'encarrega de les classes de LSC per a l'alumnat oïdor, 5 han seguit una formació equivalent al 1r nivell (sense acreditació), 1 té acreditat el nivell 2, 7 més han fet algun curs d'iniciació i només 2 no tenen cap formació. De tota manera tothom incorpora la LSC en les seves interaccions amb l'alumnat sord. Altra cosa és la conveniència que aquests alumnes també disposin d'un referent oral "pur" que estimuli la seva competència oral.

Quant a els logopedes, totes tenen el nivell C de català o superior i en relació a la LSC, a més de la mestra sorda, la resta han cursat el nivell 4, menys una que té el nivell 3.

2.- MONITORATGE

Els monitors i monitores atenen els alumnes en el temps de migdia i depenen de l'empresa de monitors contractada pel Consell Escolar i l'AMPA per a aquesta finalitat.

Els monitors/es, majoritàriament (11 de 13) tenen el nivell C de català, una és sorda i una té el nivell B. Referent a la LSC, totes tenen alguna formació (quasi bé tots, alta), de fet el coneixement de la LSC és un mèrit quan s'assignen monitores a la nostra escola que l'empresa, en la mesura de les possibilitats, respecta.

3.- ADMINISTRACIÓ

El personal d'administració fa servir el català, evidentment es respecta el dret de tota persona a dirigir-se en català o en castellà a tot el personal de l'escola (professorat, administració, serveis, etc.) i a ser corresponentment atès.

El català és l'idioma d'ús normal en tots els àmbits de l'escola i en totes les reunions dels diferents òrgans de govern i de gestió (consell escolar, claustre, cicles, etc.) així com tots els actes que s'organitzen en el centre o en els que hi col·labora, amb participació o no de les famílies (festes escolars o de l'AMPA, assemblees, etc.) .

Igualment, tots els actes administratius i les relacions de l'administració de l'escola amb els seus interlocutors es produeix en aquest idioma, ja siguin famílies o proveïdors de bens o de serveis, amb les mateixes consideracions citades en punts anteriors.

Quan cal, per a les relacions amb famílies sordes, en qualsevol de les situacions abans citades, es compta amb la participació d'un intèrpret de LSC.

4.- ALTRE PERSONAL

En relació a la resta del personal (cuina i neteja), la tendència és a l'ús del català de les persones que tenen contacte directe amb les famílies, però no és així en el cas d'algunes que el tenen amb els alumnes. De tota manera les condicions personals i laborals dels no docents i el respecte a aquestes condicions, fa que el castellà convisqui amb normalitat en la relació entre el personal de servei, el professorat, els alumnes i les famílies.

5.- ORGANITZACIÓ I GOVERN INSTITUCIONAL

Tots els documents del centre es redacten en català, des de els que refereixen a l'estructura organitzativa i pedagògica: Projecte Educatiu de Centre, Programació General Anual, memòria, etc.; com a les circulars i les comunicacions ordinàries (informes, circulars, etc.).

La comunicació institucional escrita amb les famílies es fa en català i es realitza la revisió dels textos, si cal, per assegurar la seva correcció.

La documentació interna, externa o a d'altres institucions i les comunicacions escrites es realitzen en català.

La retolació, pendent d'unificació, també és en català. En la mateixa línia haurem de treballar pel que fa a la imatge corporativa del centre.

V – ÀMBIT PEDAGÒGIC

S'imparteixen en català totes les àrees curriculars d'educació infantil i primària, llevat del castellà, l'anglès, la plàstica i la LSC. De la mateixa manera, tots els materials didàctics bàsics i llibres de text són en català (llevat del castellà i de l'anglès en que són en aquests idiomes), sense rebutjar, però, materials útils en idiomes diferents en funció de les necessitats. Cal considerar que totes les àrees estan igualment implicades en el treball de la llengua catalana en les seves diverses vessants: oral, escrita, lectura, fonètica, ortografia, etc. És a dir, no és únicament en les sessions de llengua catalana en què els alumnes treballen per a assolir un nivell adequat en el domini de la llengua. En el capítol VII s'especifica la concreció del tractament de les llengües en els alumnes sords.

A més de les situacions formals abans descrites, també es potencia, i aquest és el model promogut per l'escola, l'ús del català en qualsevol altra activitat escolar (sortides, festes, sigui dins o fora del recinte escolar). Quan això no és així (sortides a teatre en castellà o en anglès) es tracta d'activitats d'aquesta manera planificades. Hi ha un àmbit en el que, tot i ser el català la llengua habitual, apareix el castellà amb freqüència: les persones d'empreses externes que realitzen treballs a l'escola. L'escola no ha considerat que aquest fet introdueixi cap distorsió rellevant en el tema que estem tractant, a més, sovint el personal no pertany a l'escola i, malgrat el que es pugui haver escrit, difícilment podrem intervenir en l'idioma de persones que tenen contacte limitat amb els alumnes. Altra cosa, és que el català és l'idioma institucional i així és reconegut per totes les parts.

L'actual composició de la plantilla de mestres permet cobrir totes les tutories i mantenir el castellà i l'anglès com a matèries impartides per especialistes. La mestra d'anglès cobreix totes les sessions i dues mestres fan el mateix amb el castellà. Una dedica 4 hores entre primer i segon i l'altra dedica deu hores als cursos de 3r, 4t, 5è i 6è. L'organització està també en relació a la idea d'un idioma, un mestre. Aquesta premissa no sempre la podem cobrir plenament ja que, en funció de les necessitats d'organització, alguna de les mestres indicades també haurà d'impartir altres matèries que es fan en català. En les sessions de LSC per a sords, una logopeda fa aquesta matèria a tots els agrupaments amb fórmules organitzatives flexibles.

1.- HORARIS

En aquest quadre s'indiquen les sessions setmanals (equivalents a les globals) que rep cada alumne, en el següent s'especifiquen les dedicades a cada curs. La diferència és deguda a que algunes sessions es realitzen amb mig grup, el que implica que cada alumne rep una hora, però això requereix que es dediquin dues al grup. En aquests dos quadres s'han computat les hores globals, més endavant es detallaran els diferents àmbits (biblioteca, lectura). Pel que fa als alumnes sords, en el capítol VII es detallaran els horaris.

HORARI CURS 0809		1r	2n	CI	TOTAL CI	3r	4t	CM	TOTAL CM	5è	6è	CS	TOTAL CS	ETA PA	TOTAL ETAPA
L. CATALANA I LITERATURA	Decret	2	2	4	140	2	2	4	140	2	2	4	140	12	420
	3P	4,5	4,5	9	315	4,5	4,5	9	315	4	4	8	280	26	910
ELC	Decret	1,5	1,5	3	105	1	1	2	70	1	1	2	70	7	245
	3P	2	2	4	140	2	2	4	140	1	1	2	70	10	350
L. CASTELLANA I LITERATURA	Decret	2	2	4	140	2	2	4	140	2	2	4	140	12	420
	3P	3	3	6	210	4	4	8	280	4	4	8	280	22	770
L. ANGLESA	Decret	2	2	4	70	2	2	4	105	2	2	4	140	12	420
	3P	2	2	4	70	2,5	2,5	5	185	3	3	6	210	15	465
LSC (OÏDORS)	Decret	-	-	-		-	-	-		-	-	-		-	
	3P	1	1	2		1	1	2		1	1	2		6	

* Són horaris mínims. Per tant la suma no coincideix amb el total d'etapa.

SESSIONS DE DEDICACIÓ SETMANAL REAL	1r	2n	3r	4t	5è	6è
LLENGUA CATALANA I LETERATURA	5	5	5	4	5	5
ESTRUCTURES LINGÜÍSTIQUES COMUNES	2	2	2	2	1	1
LLENGUA CASTELLANA I LETERATURA	3	3	4	4	4	4
LLENGUA ESTRANGERA: ANGLÈS	3	3	3	3	3	3
LSC (OÏDORS)	1	1	1	1	1	1

Aquest quadre mostra les sessions de cada una de les llengües i els àmbits així com les que es fan amb grup sencer (1) i les que es fan amb mig grup (½).

	1r		2n		3r		4t		5è		6è	
	1	½	1	½	1	½	1	½	1	½	1	½
LLENGUA CATALANA (+ELC)	3	1	3	1	5	-	5	-	6	-	6	-
LECTURA	-	2	-	2	2	-	1	-	-	-	-	-
LLENGUA CASTELLANA	3	-	3	-	4	-	4	-	4	-	4	-
BIBLIOTECA	-	½	-	½	-	½	-	½	-	½	-	½
CONSULTA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	½	-	½
ANGLÈS	1	1	1	1	2	½	3	-	3	-	3	-
LSC (OÏDORS)	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-

Pel que indiquen les dades anteriors es pot apreciar que hem apostat per una dedicació significativa de les hores disponibles a ampliar el temps a activitats lligades directament amb el treball de les llengües. Aquesta opció no només contempla la dedicació horària, sinó aspectes organitzatius. Per aquesta raó en el treball de l'anglès i en del català s'han planificats sessions de treball, coordinades, amb mig grup, la qual cosa permet, sobre tot en els aspectes orals, una dedicació més apropiada. Igualment comptabilitzar la dedicació a la biblioteca i les sessions específiques de lectura. Ambdues s'explicaran amb més detall en l'apartat específic.

En relació als alumnes sords, en el capítol corresponent, s'especifiquen més detalladament els seus horaris

2.- MATÈRIES

El decret 95/1992 de 28 d'abril en els seus articles 2.5, 2.6 i 2.7 regula els objectius de les llengües en l'educació primària i referent al català diu: "els alumnes, en finalitzar els estudis primaris, han de conèixer i utilitzar correctament la llengua catalana, tan oralment com per escrit, emprant-la normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge".

La llengua catalana és considerada a efectes pràctics des de dos punts de vista:

1. Com a àrea curricular amb uns objectius i uns continguts convenientment seqüenciats i dividits en els següents blocs:

- Comprensió i expressió escrita: Abraça l'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura amb domini del codi alfabètic, la millora en el domini d'estratègies eficaces de lectura, tant en comprensió com velocitat, la lectura de diferents tipus de textos i la biblioteca. Quan a l'escriptura inclou els aspectes expressius i també els aspectes gràfics i els ortogràfics. En definitiva, es tracta que puguin arribar a exposar per escrit, amb correcció suficient, les seves idees en funció de la seva edat.
- Comprensió i expressió oral: Inclou des de la fonètica fins a les exposicions orals formals i l'ús de diferents registres de llenguatge.
- Estudi de la mateixa llengua: En les primeres etapes educatives es prioritzen aspectes d'expressió i comprensió i, a mesura que s'avancen els cursos, es van aprofundint més els aspectes gramaticals.

2. Com a llengua vehicular i de comunicació.

En relació als alumnes sords, la LSC tindrà una consideració equivalent, només matisada per les adaptacions curriculars corresponents.

En el cas del castellà i l'anglès, a efectes curriculars, són considerades en el primer aspecte, és a dir, àrees amb una dedicació horària determinada. De tota manera, com s'ha dit anteriorment, el castellà ha d'assolir els mateixos objectius que el català i està present en moltes i diferents situacions. Pel que fa l'anglès té uns objectius diferents a les altres dues llengües. És deure de l'escola vetllar perquè els alumnes assoleixin de manera satisfactòria les competències marcades en el currículum.

La LSC ha estat incorporada per a tots els alumnes oïdors de l'educació infantil per a facilitar la comunicació entre companys i donar més presència a aquesta llengua en la vida quotidiana de l'escola.

En base al que s'ha dit, ens trobem en un context d'ensenyament - aprenentatge plurilingüe: El nombre de llengües que conviuen en el centre són les citades. Volem que els nostres alumnes oïdors esdevinguin el màxim de competents possible quant al castellà, l'anglès i el català i amplii el seu domini a la LSC. Insistim que pels sords el plantejament és el mateix, en els conceptes globals, però atenent a les adaptacions pròpies i el paper que hi juga la LSC (en l'apartat específic es detallarà).

En general, en relació a les llengües, es pot dir que la pretensió terminal és que els alumnes assoleixin una competència lingüística tal que els permeti llegir entenent un text d'una complexitat adequada; i posar per escrit, amb suficient correcció sintàctica, ortogràfica i varietat de vocabulari, les seves idees o construir un text. En la vessant oral, explicar de forma entenedora i amb un vocabulari prou ric una experiència pròpia o un relat, amb una dicció correcta; i comprendre els missatges orals. No s'ha d'oblidar que la major part de la població fa servir la lectura en la seva vida diària, mentre que poques persones han de produir textos; l'escriptura acostuma a ser més esquemàtica (omplir formularis, prendre notes, petits redactats) i, evidentment, sense pretensions literàries. També s'iniciaran en la llengua com a objecte d'estudi, la gramàtica. Resumint més, l'objectiu principal és que aprenguin a llegir i escriure en català i en castellà amb correcció suficient; i que iniciïn el coneixement de la llengua anglesa. Els objectius fixats per als alumnes sords diferiran dels exposats per als oïdors en funció de les adaptacions que cada cas aconselli.

Cal puntualitzar l'estret lligam entre l'oral i l'escrit i entre la lectura i l'escriptura. A efectes pedagògics, de vegades, és necessari separar-les, però mai hem de perdre de vista que, amb les característiques pròpies, els diferents àmbits relacionats formen la llengua.

Una novetat de la normativa actual és que contempla la possibilitat d'impartir part d'alguna de les diferents matèries no lingüístiques en castellà o anglès. Aquesta possibilitat no tenim previst incorporar-la en l'actualitat però, segons l'evolució o les necessitats que presenti qualsevol de les dues matèries, ho tornarem a considerar.

A continuació es descriu la situació actual de cada una de les llengües i les línies de treball. Es tracta d'explicitar els acords als que ha arribat el claustre pel tractament de les diferents llengües que conviuen en el centre. Es detallaran els aspectes destacats de cadascuna d'elles: objectius, continguts, aspectes metodològics, horaris, etc.

ASPECTES COMUNS:

L'aprenentatge de les llengües és aprendre a: comprendre, parlar (expressar-se), llegir i escriure. Mai se sap llegir, escriure, parlar o comprendre completament. El procés de millora de la lectura, de l'escriptura, de parlar (expressar-se) o de comprendre dura tota la vida.

A partir d'això cal que planifiquem adequadament els objectius i la nostra intervenció per a ajudar tot l'alumnat a seguir un permanent procés de millora.

La llengua s'aprèn de manera més efectiva quan en una mateixa tasca escolar els alumnes poden practicar aquestes quatre habilitats bàsiques de manera integrada.

L'aprenentatge d'una llengua es produeix quan els aprenents es veuen davant d'aquestes situacions independentment del contingut concret, és a dir, s'aprèn expressió oral tant en la classe de coneixement de medi com quan fem tutoria, si la planificació ho ha considerat d'aquesta manera. Això no implica l'eliminació de les classes de llengua, sinó que dona la responsabilitat d'assolir els objectius a tot l'equip docent i a la planificació que fa del treball.

En la mesura que tots els mestres ho som de català, aquest principi s'ha d'incorporar a l'avaluació i caldrà considerar aquest aspecte, també, a l'hora de l'avaluació de totes les matèries. Per començar, en referència al català i al castellà, cal parlar de les "Estructures lingüístiques comunes". Aquest enfocament pretén evitar la duplicació en el treball d'aquells aspectes que són comuns al català i al castellà en els diferents àmbits de la llengua, tant en els aspectes de lectura i escriptura com en els d'estudi de la llengua. El plantejament actual és aprofundir en aquesta línia però mantenint els lligams i la referència creuada que permetrà reforçar els aspectes comuns i diferencials entre ambdues llengües.

Desgramaticalitzar i desortografiar el treball de les llengües. És a dir, en la mesura que els objectius són desenvolupar competències expressives i comprensives, l'estudi de la gramàtica i de l'ortografia no han de ser els principals, i de vegades únics, organitzadors de planificació de l'àrea. És clar que cal l'estudi formal de la gramàtica i de l'ortografia, però han d'ocupar un lloc que no impedeixi que els alumnes escriguin, llegeixin i s'expressin adequadament en els idiomes d'estudi.

LLENGUA CATALANA:

La dedicació horària és la que s'indica en el quadre anterior. Els àmbits de la llengua catalana són els següents:

- Lectura
- Escriptura
- Literatura
- Expressió i comprensió oral
- Ortografia
- Gramàtica
- Aspectes gràfics i presentació

Aprenentatge inicial de la lectura i de l'escriptura: Plantegem l'inici del procés d'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura, des del punt de vista de la construcció de coneixements, al voltant de l'escriptura com a sistema de representació del llenguatge, és a dir, el nen i la nena

construeixen el domini del llenguatge escrit. Partim dels coneixements previs, enriquits per les aportacions de la mestra i dels companys, des dels quals es va confegint el sistema escrit de manera evolutiva, a través d'unes etapes prèvies a l'escriptura ortogràfica. Es proposen situacions significatives i d'interacció que permetrà la construcció de noves hipòtesis i la seva confrontació amb la realitat, al mateix temps seran proposades obertes que permetin abordar-se des de les diferències individuals.

El procés inicial formal d'aprenentatge de la lectura abraça des dels primers treballs sobre el propi nom a P3 fins l'assoliment de l'estructura alfabètica, quan els alumnes ja poden, autònomament, interpretar un text a través de la seva lectura i extraure el seu significat. Alguns comencen a l'educació infantil i es consolida a finals de 1r.

Pel que fa a l'escriptura va des de les primeres produccions gràfiques arbitràries a les produccions de textos amb valor alfabètic però sense correcció ortogràfica. Els alumnes, en aquests moments, finals de 1r d'EP, ja poden escriure un text espontani, més o menys llarg, que podrà ser interpretat per ell mateix o per un lector. S'introdueix l'ortografia d'algunes paraules model.

El treball inicial de lectura i escriptura es realitza mitjançant textos coneguts amb lletra "de pal".

Lectura: Quan els alumnes ja han assolit l'alfabetització es tracta que segueixin un procés que els vagi situant davant de diferents tipus de textos i de complexitat creixent que els permeti desenvolupar les estratègies planificades per a copsar el seu contingut i enriqueixi el seu bagatge lingüístic en el que fa a vocabulari i a tècniques d'expressió. També ha de millorar l'eficàcia lectora i la velocitat segons la situació, per això caldrà que els alumnes disposin de múltiples i variades situacions: lectura en veu alta, silenciosa, amb un objectiu precís, recerca ràpida d'informació, per estudiar, per oci, etc. En tot aquest procés el model correcte serà imprescindible, això requerirà que sentin lectura correcta amb freqüència. El mestre com a model. Per aquesta via es podrà connectar amb l'àmbit de la literatura. És convenient que en tots els cursos de parvulari i de primària el mestre llegeixi textos literaris als alumnes i és aconsellable, a més, que es fixi una sèrie d'obres literàries que els mestres llegiran en cada curs. La lectura ha de ser entesa com a font d'informació i de plaer en qualsevol de les llengües que es treballen al centre. En el "Pla lector" es detallarà oportunament.

Directament relacionat amb el tema de la lectura i de la literatura tenim establert que tots els alumnes de l'escola faran, de manera regular, ús de la biblioteca. Aquest ús serà de característiques diferents segons els cursos. De tota manera es promou l'ús de la biblioteca com a lloc de treball i recerca d'informació bibliogràfica i a través de mitjans tecnològics. Igualment, tots els cursos de primària, en grup partit, disposaran d'una hora setmanal per a assistir a la biblioteca per a agafar llibres en préstec. D'aquests llibres fan una fitxa i es registren adequadament, a més és un moment apropiat perquè puguin començar a emetre un judici argumentat del llibre i a realitzar exposicions orals breus. En la biblioteca, a més dels objectius abans citats, també s'ha de tenir present: conèixer l'organització de la biblioteca, mantenir-la ordenada, comportar-se apropiadament en un lloc de treball, enrecordar-se de realitzar el canvi de llibre, respectar les intervencions dels companys.

Per a millorar la competència en la lectura dels alumnes en les primeres fases, de 1r a 3r, hem planificat unes sessions específiques en les quals es potencien totes les estratègies anteriorment explicades. A 1r i 2n es dediquen dues sessions setmanals amb grup partit, és a dir amb dos mestres, que després d'una avaluació de la situació inicial s'estableix un programa de treball que va sent analitzat per a introduir les oportunes modificacions. Depenent de la situació es creen dos grups iguals amb els que realitzar un treball equivalent o es crea un grup reduït de reforç quan es detecten alumnes que s'endarrereixen del nivell de la classe. En casos de dificultats més importants, els alumnes considerats, assisteixen a sessions de suport (però aquest és un tema diferent). A 3r també es dedica una sessió setmanal però en grup sencer.

Com s'ha dit abans, el nivell de competència lectora recomanable per a tots els ciutadans és major que la competència escrita que necessitarà en la seva vida diària. Aquest aspecte ha de ser considerat a l'hora de definir els objectius, especialment en el cas d'alumnes amb dificultats d'aprenentatge.

En el seu moment haurem de desenvolupar un "Pla Lector" en el què quedin sistematitzades i coordinades totes les intervencions que fem a l'escola per a la millora de la competència lectora dels alumnes i per a desenvolupar el seu interès per aquesta qüestió.

Literatura: Relacionat amb la lectura cal treballar la literatura per a donar a conèixer als alumnes, i posar a la seva disposició quan encara no tenen els recursos suficients, obres literàries reconegudes, de diferent procedència i estils, que els proporcionin experiències, que els mostri allò per al què pot servir llegir llibres i aportin models per a les seves necessitats expressives. Caldrà anar desenvolupant els objectius de literatura.

Espectura: És clar que el procés d'espectura és diferent al de lectura, però les bases metodològiques de l'aprenentatge coincideixen i el treball està relacionat en la mesura que la presentacions de models de textos tenen el seu antecedent en la lectura. L'objectiu de l'espectura és que els alumnes, com s'ha dit abans, puguin expressar-se per escrit de manera que ells mateixos o uns altres puguin comprendre allò que es volia expressar. Les intencions poden ser diverses i a això responen els diferents tipus de textos: des de els més personals (p.e.: carta) als més formals (p.e.: respondre en un examen). El treball al voltant de les tècniques de treball i estudi (resums, esquemes, apunts, etc.) també s'integren en aquest plantejament. Cal deixar constància que es consideren activitats d'espectura des de la còpia d'un text fins a la composició d'un poema o la utilització de metàfores.

Un cop els alumnes han assolit el nivell alfabètic han de progressar per ajustar-se cada cop més a una espectura correcta en funció de l'etapa educativa, tant des del punt de vista conceptual (que serveixi per a allò que ha de servir: comunicar allò que es vol) com el formal (escriure correctament: ortografia, puntuació, estil i, inclòs, la presentació i aspectes gràfics). És convenient no establir una fractura exagerada ja que, de vegades, una puntuació deficient o una ortografia incorrecta dificulta la comprensió del missatge o pot no haver missatge encara que hi hagi una perfecció formal. Es tracta d'integrar el treball de l'espectura en tots els seus aspectes, per tant no s'han d'excloure els exercicis ortogràfics o la cal·ligrafia, però, evidentment, no han de ser els organitzadors del treball d'espectura. Un altre aspecte important a considerar és que estem treballant amb alumnes d'educació primària que tot just estan immersos en el seu procés d'aprenentatge.

És evident que cal anar graduant les propostes que es fan als alumnes però presentant sempre una suficient varietat. La complexitat dels textos incorpora diferents variables que cal tenir presents: el domini o la complexitat del tema, el coneixement de l'estructura, el grau d'abstracció, la longitud de l'exposició, etc. En l'espectura és imprescindible el repàs permanent d'allò que s'està escrivint per a assegurar la coherència i que allò que es vol comunicar sigui intel·ligible per l'interlocutor. No és una actuació espontània en els alumnes adonar-se que en el paper queda només allò que està escrit i que totes les referències que ell té al cap no és segur que el lector les comparteixi i, per tant, si són necessàries per a la comprensió del text, cal escriure-les. També cal que s'acostumin a rellegir per assegurar la coherència i per repassar l'ortografia o altres aspectes formals.

La cal·ligrafia i la presentació són aspectes molt vinculats a l'espectura, especialment en els primers anys d'aprenentatges, és a dir, a l'educació primària. Decidir que fem servir la lletra de "pal" i en quin moment s'introdueix la "lligada" (i el debat i dubtes que acompanyen) així ho demostren. D'altra banda cal manifestar que els aspectes gràfics tenen una entitat diferent a la producció d'un text. La cal·ligrafia cal contemplar-la com un aspecte important a treballar, en sí mateix, des de l'inici del parvulari, però no s'ha de confondre amb l'espectura. Una lletra clara i

ordenada és un facilitador important de la comunicació, a l'igual que una dicció clara i té, sovint, un valor de presentació que és valorat, encara que, de vegades, en excés.

Expressió i comprensió oral: L'escola ha de treballar la llengua oral en els diferents registres (formal, col·loquial, etc). Cal que els alumnes aprenguin a parlar, escoltar, exposar i dialogar. Han d'arribar a un domini suficient per poder expressar de manera raonada i coherent les seves opinions. La variant sobre la que es treballa és l'estàndard, tot i que també s'han de mostrar les altres varietats dialectals.

Hem de contemplar les relacions entre la llengua oral i la llengua escrita en la mesura que cada una d'elles permet el reforçament de l'altra (pretext en l'escriptura, teatre en la llengua escrita, lectura en veu alta que ha de seguir el model oral, etc.).

És evident que l'expressió oral i la comprensió no són aspectes de competència exclusiva de l'àmbit de les llengües, a totes les àrees s'han de tenir presents tant des del punt de vista avaluador com del l'ensenyament-aprenentatge. Les exposicions orals, l'enunciat d'idees i opinions, etc. s'han de treballar en totes les àrees i en totes les àrees s'han d'ensenyar. El mateix es pot dir en relació a la comprensió de missatges orals de fonts diferents.

L'àrea de llengua es l'encarregada dels aspectes més formals i la responsable, encara que no exclusiva, de fer present tot allò que té a veure amb aspectes fonètics, d'enriquiment de vocabulari, de formes expressives, etc.

Ortografia: Ja s'ha fet referència a aquest àmbit. Només cal tenir present allò que té a veure amb les coincidències i diferències entre el castellà i el català. El començament del treball ortogràfic està relacionat amb la incorporació de models i la consciència de la seva existència més que en la repetició d'exercicis i la memorització d'infinat de regles.

Gramàtica: El treball gramatical no ha de ser l'organitzador de l'àrea. Convé seqüenciar adequadament els continguts i relacionar-los amb els apartats anteriors. El treball morfològic i sintàctic té un interès limitat en els primers anys de l'Educació Primària. No és raonable dedicar gaire temps a l'estudi gramatical en alumnes que tenen un domini escàs de l'idioma en els seus aspectes prioritaris. Serà a partir del cicle mitjà quan es podrà iniciar un estudi de les llengües. Caldrà una acurada selecció d'objectius i continguts significatius.

Cal, a més, i en aquest àmbit de manera més afinada, coordinar el treball entre les dues llengües per evitar innecessàries repeticions i per a reforçar els continguts rellevants.

Estructures comunes: Aquí es tracta d'identificar tots aquells aspectes de coincidència entre català i castellà (en alguns casos també l'anglès) per evitar la repetició innecessària, però també per a buscar el reforçament mutu. S'inclouen aspectes ortogràfics, gramaticals, d'estratègies de lectura, tipologia de textos, tècniques d'expressió i de treball, etc.

LLENGUA CASTELLANA:

El castellà, amb el català, és idioma cooficial a Catalunya. L'article 2.6 del decret 95/1992 de 28 d'abril diu: "S'ha de conèixer la llengua castellana a nivell oral i escrit, de manera que pugui utilitzar-la apropiadament com a font d'informació i vehicle d'expressió".

Quant als àmbits de treball hi ha, en base als objectius i a les disposicions vigents, total coincidència amb la llengua catalana. Només que, en la mesura que no és llengua vehicular té consideració d'àrea d'estudi específica. L'inici del treball de la llengua espanyola es realitza a 1r de primària amb dues sessions setmanals en les qual es treballa, prioritàriament, els aspectes relacionats amb la llengua oral. A partir de 3r es dediquen tres sessions setmanals. En l'actualitat, i així es mantindrà mentre sigui possible, les mestres encarregades, amb consideració d'especialista, és a dir que no són tutores, imparteixen les classes en els diferents nivells amb el propòsit, ja citat anteriorment, que cada idioma sigui impartit per mestres diferents. Aquest no és un principi absolut, l'actual situació de l'anglès ho demostra i, determinades propostes de com

treballar els idiomes, ho fan difícilment viable. De tota manera continuem considerant que és convenient.

Per completar la dedicació a la llengua castellana que se'n deriva de la interpretació de l'ordre EDU/221/2007 de 29 de juny i aplicant l'article 1 apartat f de la mateixa ordre, tots els grups d'educació primària realitzaran l'Educació Plàstica en llengua castellana. El motiu principal per a prendre aquesta decisió és que el seu contingut lingüístic és semblant al de qualsevol altra matèria no lingüística, principalment en l'aspecte d'expressió i comprensió oral, i, a més, una matèria sencera s'imparteix en el mateix idioma. Altres possibilitats han estat desestimades ja que modificaven l'estructura organitzativa de les àrees i podien introduir distorsió en la pràctica diària. Fer la informàtica (amb part de software en català) o la biblioteca, han estat entre les alternatives descartades. Igualment no ens ha semblat oportú fer-ho amb aquelles àrees de més d'una hora de dedicació setmanal. Considerem que és convenient evitar la confusió que es generaria al fer la mateixa matèria, impartida pel mateix mestre, unes sessions en català i altres en castellà. Cal tenir en compte que volem que l'esquema general de les àrees es mantingui durant tota la Primària.

Analitzant els horaris es pot apreciar que donem gran importància als nivells que els alumnes assoleixen en aquesta matèria i hem de tenir en compte que es troba present en diferents àmbits de la vida quotidiana de la majoria dels alumnes.

LLENGUA ESTRANGERA:

L'escollida és la llengua anglesa que és impartida, com és natural, per una mestra especialista i s'introdueix en P5 on es dediquen dues sessions setmanals en mig grup, és a dir, que cada alumne rep una sessió setmanal. Hem considerat que aquesta fórmula, en la mesura que el treball és prioritàriament oral, permet un treball de més qualitat. En el cicle inicial la mestra d'anglès dedica tres sessions setmanals: una és comuna a tot el grup i la segona es realitza en mig grup, de manera que cada alumne participa en dues sessions setmanals. A 3r curs, els alumnes, realitzen dues sessions setmanals en grup sencer i una quinzenal en petit grup. A partir de 4t, reben tres sessions setmanals en grup sencer.

La mestra d' anglès, amb el suport del claustre, ha iniciat una experiència "Tres pins kids" (revista virtual), amb els alumnes de Cicle Superior, que permet presentar la informació en diferents formats, publicar-la i compartir-la tot donant un ús social a la llengua el qual considerem de gran vàlua. Aquest nou recurs facilita el desenvolupament de les competències pròpies de l'àrea, especialment la comprensió i l' expressió escrita en totes les seves dimensions receptives i productives afavorint al mateix temps les interaccions orals i creant vincles afectius entre tots els implicats.

LLENGUA DE SIGNES CATALANA (LSC):

Quan s'anuncià l'ampliació de l'horari en l'educació primària al començament en el curs 2006-07, el claustre i el consell escolar vam decidir posar en marxa un antic projecte que no havíem pogut desenvolupar: La incorporació de l'aprenentatge de la LSC en l'horari lectiu de tots els alumnes. La motivació no requereix gaires arguments: La presència normal en una escola amb un projecte de treball amb alumnes sords que utilitzen la LSC com a L1, que és vehicular i d'aprenentatge, hauria de comportar, en alguna mesura, que fos compartida per tota la comunitat i, per tant, que fos ensenyada durant l'horari lectiu. Per aquesta raó, a partir del curs 2006-07, els alumnes de primària han incorporat als seu horari una sessió setmanal de LSC que és impartida per un mestre amb la formació apropiada. Els alumnes de parvulari, en l'horari de tallers, realitzen una sessió setmanal.

Al marge d'aquest aprenentatge formal, com s'ha dit, la LSC és present en les classes de manera permanent en l'ús ordinari que fan els alumnes sords i les logopedes. Aquestes situacions no formals complementen l'aprenentatge dels alumnes oïdors de la llengua de signes. Els objectius generals que es plantegen són els següents:

- Iniciació a la Llengua de Signes Catalana (LSC).
- Estimular l'interès per a enriquir el seu vocabulari de signes i valorar l'ús dels elements lingüístics apresos.
- Aprendre i practicar per millorar l'habilitat en la dactilologia (alfabet manual) en LSC.
- Iniciar la comunicació mitjançant les estructures signades (enunciativa, interrogativa).
- Conèixer i utilitzar les formules socials de salutació i acomiadament.
- Ensenyar a requerir l'atenció i/o acció conjunta de l'adult o d'un company sord de manera gestual o signant.
- Representar narracions curtes (contes, rol playing...) i produir textos poètics.

A més dels blocs detallats anteriorment hi ha dos aspectes destacables més que cal descriure:

BIBLIOTECA:

La biblioteca ha de ser un instrument privilegiat en el treball de les llengües i així ho entenem. En l'actualitat tots els grups tenen assignat un temps per a l'ús de la biblioteca en el seu horari lectiu durant el qual es realitza el préstec de llibres de manera informatitzada. Es realitza un treball, acordat en el claustre, que té a veure, fonamentalment amb la lectura i que també consisteix en l'exposició de les lectures fetes (adaptat al nivell dels alumnes). També realitzen una fitxa senzilla i registren el llibre en el "Llibre de lector". Al mateix temps es promou que els alumnes

vagin adoptant hàbits apropiats a l'espai i al seu ús i d'autonomia en el préstec i en l'organització (mòmia).

Si comparem la realitat actual a la descrita en l'anterior Projecte Lingüístic podem apreciar una notable evolució en tots els aspectes. Des de la dotació de llibres, l'organització, la gestió informatitzada i la incorporació d'elements informàtics per a la cerca d'informació i la consulta.

La biblioteca és un recurs que ens ha de servir per potenciar el català i les altres llengües de l'escola, per això se li dedica una determinada inversió econòmica anual i el temps per a la gestió ordinària. En l'actualitat disposem de 4h d'una mestra que podem sumar a les hores de gestió que l'organització de l'horari de l'escola i que permet, a més de la dedicació dels mestres pel treball amb els alumnes, tant en allò que fa a la lectura i ús de la biblioteca per part dels alumnes com a la consulta i elaboració de treballs.

De tota manera, l'aspecte més important que ens ocupa en el PLC és el seu ús quotidià vinculat a les llengües i en aquest sentit hem fixat i consolidat en l'horari general de tota l'escola, de manera estable, l'hora de biblioteca en la que, quinzenalment, mig grup realitza activitats de préstec, lectura, etc. Caldrà, en el futur, cercar altres usos en aquesta etapa, com la consulta, etc. El parvulari s'està incorporant a aquest ús en funció de les seves possibilitats i amb la flexibilitat apropiada segons l'edat dels alumnes.

La ràpida evolució en l'ús de la biblioteca amb la incorporació de la informàtica ens fa començar a pensar en seguir experiències en les que tots aquests elements interactuen. Quan les condicions d'espai físic ho permetin haurem de començar a pensar en la mediateca com a nou espai en el que desenvolupar una part de l'activitat escolar relacionada amb la llengua i la lectura.

Considerem que la dotació de la nostra biblioteca és satisfactòria encara que hi ha alguna llacuna a anar omplint (primers lectors i aprenents, anglès, alguna àrea temàtica, llibres i materials en LSC). En relació a llengua de signes, caldrà mirar la fórmula per estar al dia en l'adquisició de nous materials, els quals tenen canal de distribució diferent al de la resta de llibres.

Hi ha un document específic aprovat pel claustre que detalla les condicions d'ús i de préstec dels llibres de la biblioteca així com els tipus de treballs relacionats a desenvolupar. Els objectius consten en el Projecte Curricular en la mesura que l'activitat de biblioteca està integrada en l'estructura curricular del centre en tots els seus aspectes.

A més de la biblioteca general hem de parlar de les biblioteques de classe. La procedència dels llibres pot ser pròpia o de la biblioteca general. L'ús d'aquesta biblioteca es regula en cada classe i facilita que els alumnes, en determinats moments del dia, puguin tenir a la seva disposició material divers de lectura.

3.- MATERIALS

Tots els llibres de text materials pedagògics fets servir a l'escola són en català, llevat dels específics de llengua castellana i llengua anglesa. És evident que en l'aportació d'informació que fan els mestres i els alumnes poden fer-se servir les fonts disponibles. Igualment, com hem dit abans, a la biblioteca conviuen llibres en català i castellà i anglès.

A partir de 3r d'EP els alumnes fan servir llibre de text de llengua catalana i llengua castellana que s'escull en funció de la seva adequació al currículum de l'escola. En llengua anglesa fan servir llibres de text des de 1r i de lectura complementària des de 3r.

Les classes disposen de diferents materials de lectura. A més l'AMPA ha dotat dels següents diccionaris:

- 3r: Català
- 4t: Català + Castellà
- 5è: Català + Castellà + Anglès

- 6è: Català + Castellà + Anglès + Verbs catalans conjugats

La selecció dels llibres de text i d'altres materials de la classe la fa el claustre, a proposta dels mestres de cada cicle, de manera molt acurada i es realitza un seguiment i avaluació per assegurar-nos de la seva adequació. Una part dels llibres de text estan inclosos en el "Programa de reutilització de llibres de text" i una altra part la adquireix cada alumne. La Comissió de Llibres de Text del Consell Escolar coordina i l'AMPA gestiona el procediment per a fer arribar els materials als seus destinataris, controla el seu estat i renova el que cal.

Les necessitats de material i llibres de text dels alumnes sords és gestionat per l'equip de logopedes que fixaran els corresponents per a cada agrupament i/o alumne. Això pot comportar que un alumne o agrupament faci servir llibres de text d'un nivell diferent del que correspon al curs. Es demanaran a la comissió perquè els faciliti.

La retolació del centre és en català i els cartells que hi apareixen són en l'idioma en el que s'imparteix cada matèria.

4.- RECURSOS INFORMÀTICS

El programari informàtic que es fa servir en el funcionament general de l'escola i en el treball amb els alumnes es procura que sigui, en la mesura de les possibilitats, en català.

Quant a l'ús dels recursos informàtics per al treball relacionat amb les llengües, no hem establert cap programa de treball, però reconeixem les seves potencialitats i en els objectius definirem les directrius.

5.- ALTRES RECURSOS

Amb una periodicitat trimestral, aproximadament, s'edita la revista "Pinyons press", fruit de la col·laboració de l'AMPA i l'equip de mestres, en la qual es publiquen treballs dels alumnes. Les famílies col·laboren en l'edició i finançament.

En el treball de producció participen un equip d'alumnes de 5è i 6è que sota la direcció d'una mestra (actualment), a la qual s'ha dotat de dues hores setmanals per al desenvolupament d'aquesta tasca, coordina i edita els seus treballs i les aportacions dels diferents grups. Es realitza en horari laboral del mestre i en hores no lectives dels alumnes. La voluntat actual és mantenir aquest projecte en els termes indicats.

També citem aquí la pàgina web del centre. La intenció és que esdevingui, principalment, un instrument de comunicació amb les famílies.

VI – ÀMBIT DE L'ALUMNAT

Els alumnes són els destinataris dels beneficis que per a la seva formació representarà un entorn en el qual hi hagi un acord entre tots els sectors en relació a tots els àmbits de la vida escolar i, en concret, el que té a veure amb la llengua. Es tracta que els alumnes, en acabar l'educació primària, hagin assolit una competència suficient en les dues llengües oficials i puguin tenir un bagatge elemental en llengua anglesa i en llengua de signes catalana.

L'escola Tres Pins es defineix en el seu Projecte Educatiu com a escola inclusiva com ja s'ha dit abans. Una escola que incorpora entre els alumnes un grup d'alumnes sords. Un capítol específic descriurà la seva situació i les propostes de treball en l'àmbit lingüístic. A més, també, com en qualsevol altra escola, assisteixen alumnes que presenten diferents tipus de dificultats. Aquí es fa referència a les relacionades amb l'aprenentatge de les llengües. El/La mestre d'educació especial prioritza els aprenentatges instrumentals, principalment de la parla, de la lectura i de l'escriptura. Volem aconseguir que tots els alumnes assoleixin una competència funcional suficient que els permeti llegir i escriure en català i en castellà.

Una abordatge particular representa la presència d'alumnes nous, els quals poden presentar situacions personals que requereixen una atenció determinada segons coneixin o no el català i el castellà, un dels dos o cap. En un document específic es descriu el procediment general d'acollida.

Igual que per a la resta d'alumnes, encara que l'èmfasi inicial es faci en relació al català, els objectius en relació al castellà són equivalents: que assoleixin una competència equivalent en els dos idiomes.

Pel que fa a l'àmbit lingüístic, un cop fetes les avaluacions corresponents i l'assignació al nivell corresponent, el cicle analitzarà les necessitats i proposarà les mesures d'atenció individual aconsellables i possibles. D'altra banda es determinarà el treball en el grup classe i es demanarà l'assessorament oportú.

En referència als alumnes nous que s'incorporen a l'inici del curs o en qualsevol altre moment en l'educació primària sabem que si és desconexor de l'idioma viu una situació personal molt delicada que cal atendre. Igualment sabem que el grup de rebuda es veurà alterat i la feina del mestre també. Per tant, el que cal aquí es introduir calma. L'alumne necessitarà un període, més menys llarg, d'aclimatació i una immersió rellevant en l'idioma i, tot això, requereix temps. S'haurà de treballar amb els companys perquè compreguin la nova situació, perquè siguin agents positius de socialització i puguin constituir-se en assessors lingüístics. El mestre tutor/a és qui s'ha d'encarregar de la coordinació de la intervenció que es planifiqui i dels mestres que treballin amb l'alumne. Com a principi general, hem de procurar que la nova situació no desestabilitzi la dinàmica del curs i fer una planificació d'objectius en equip. Quan l'alumne coneix o parla el castellà, també s'ha de planificar la intervenció en relació al català, ja que aquest s'haurà de constituir llengua vehicular. Aquesta situació, però, facilitarà el procés de socialització i d'adaptació. Quan l'alumne desconex qualsevol dels dos idiomes i, per tant, no pot establir comunicació, la situació és més delicada. En tots els casos cal temps i intervenció.

Quan els alumnes en aquesta situació s'incorporen en qualsevol nivell de l'educació infantil, encara que el procediment ha de basar-se en els mateixos principis, l'estructura organitzativa més flexible facilita el procés d'immersió lingüística.

La realitat de la població de Tres Pins és que hi ha, fins avui, un nombre molt petit d'alumnes nous (2 o 3 amb llengua no romànica, segons consideracions). En qualsevol cas, quan s'ha donat el cas hem reconvertit els recursos disponibles per a donar atenció amb la intenció

d'incorporar-los el més aviat possible a la vida ordinària de l'escola. En aquest cas el català és la llengua de rebuda.

En tots els casos caldrà, en relació a l'ús del català, mantenir el necessari rigor. Determinades actituds de barreja d'idiomes fetes amb bona intenció, en comptes de ser un facilitador, acaba sent un obstacle per a l'adquisició de la llengua. El que no vol dir que s'han d'adoptar actituds intransigents.

Hem de procurar mantenir un major rigor en l'ús del català en casos de determinats alumnes. De vegades es fa servir el castellà amb alumnes perfectament competents en l'ús del català però que pel seu origen o la seva tendència a respondre en castellà porta a que se'ls parli en castellà. Aquest fet el que comporta és un reforçament en l'ús del castellà, que ja el parlen, d'aquests alumnes. La mateixa actitud s'ha d'instal·lar quan els alumnes posseeixen un idioma diferent del castellà i en el cas dels castellano-parlants hem de procurar introduir el català, si és a P3 amb total normalitat i si és en cursos posteriors cal que el cicle, amb l'assessorament que consideri, fixi un període d'adaptació.

No fem referència a l'estratègia d'intervenció si en algun moment alguna família demana que es respecti el seu dret a que el seu fill sigui escolaritzat en castellà en l'etapa d'educació infantil.

VII – ÀMBIT DE L'ATENCIÓ A L'ALUMNAT SORD

La part del Projecte Lingüístic referit a l'alumnat sord recull les diferents intervencions organitzatives que s'han promogut des del naixement del Projecte d'Educació Bilingüe. Es defineix el model bàsic d'escolaritat de qualsevol nen sord que participi del Projecte d'Educació Bilingüe, sense obviar mai les característiques individuals de cada alumne, les quals determinaran quina serà la seva llengua 1 (L1 endavant) o llengua referent i la gradació d'objectius a treballar en cadascuna de les llengües presents a l'escola.

Pel que fa a l'àmbit pedagògic en referència al plantejament metodològic de treball de les diferents matèries cal dir que és comú a la intervenció amb els alumnes sords i oïdors que s'ha exposat en el capítol V.

Igualment, és necessari establir una classificació de tipologies d'alumnat sord pel que fa a l'aprenentatge de les llengües orals, amb l'objectiu de concretar, amb el màxim d'objectivitat possible, el currículum de cada nen i nena pel que fa a cadascuna d'elles. En aquest sentit, distingirem tres grups d'alumnes atesos, cada un dels quals precisarà d'una atenció diversificada per a cada llengua en qüestió:

- Alumnes d'educació infantil amb sordeses severes o pregones i amb trastorns greus del llenguatge.
- Alumnes sords pregonos o severos (amb bon aprofitament de pròtesi auditiva), amb competència lingüística adequada a la seva edat (en LSC). Sigui perquè la família ha establert estratègies significatives de comunicació amb ells o bé perquè l'alumne porta cursos a l'escola i ha seguit un procés adequat d'adquisició de la llengua.
- Alumnes amb bones restes auditives (mitjans, severos i pregonos de primer grau) amb bon aprofitament de la pròtesi auditiva i amb bon pronòstic d'adquisició de llengua parlada.

En aquesta classificació juga un paper molt important el criteri per diferenciar entre adquisició de la llengua i aprenentatge de la llengua. Definir quina serà la L1 o llengua referent de cada alumne sord estarà determinat per les seves potencialitats d'adquisició de llenguatge, de la manera més normalitzada possible. Caldrà comprovar si aquesta adquisició haurà de recórrer a les aptituds visivo-manuals de l'alumne sord (L1- llengua referent = llengua de signes), o si farà referència a les capacitats auditiu - orals (L1 - llengua referent = llengua oral).

Aquesta primera constatació determinarà per a cada alumne/a la concreció del currículum de cadascuna de les llengües emprades i ensenyades a l'escola.

El treball de castellà i d'anglès, pel que fa als alumnes sords, no té moment específic d'inici, sinó que això dependrà de les característiques de cada agrupament. Així, pot ser que s'iniciïn a 1r ambdós treballs, pot ser que només es treballi el castellà a partir de 2n, etc. En quant a la dedicació horària cal dir que serà variable, també segons les necessitats curriculars dels alumnes de l'agrupament. Fins a l'actualitat, es dediquen 1 ó 2 sessions setmanals al castellà i 1 a l'anglès. Totes aquestes variables, i la resta referides a les adequacions curriculars que cada alumne sord requereix, quedaran definides en els respectius "Plans individualitzats" i en aquest context s'han d'entendre els enunciats que es fan a continuació en referència al treball de les llengües amb els alumnes sords.

- LLENGUA DE SIGNES.

La Llengua de Signes Catalana, LSC, es considera la L1 en el currículum dels nens sords amb sordeses severes o pregones. És la llengua que millor els permetrà tenir un desenvolupament lingüístic funcional i el màxim de normalitzat.

Aquesta llengua és la que actuarà de medidora per a l'aprenentatge de les altres llengües (catalana escrita i parlada, castellana, anglesa) i la que vehiculitzarà els continguts curriculars i totes les informacions. Així doncs, en tant que L1, la LSC té una presència qualitativa (varietat d'interlocutors sords competents en LSC) i quantitativa, el màxim de similar a la de la llengua catalana per als nens oïdors.

La situació més particular és la dels nens i nenes d'educació infantil, donat que molts d'ells presenten carències lingüístiques importants quan ingressen a l'escola, que reclamen una definició d'objectius i unes estratègies d'intervenció especialment elaborades (treball de fixament i seguiment de mirada, atenció compartida, requeriment, assenyalament, etc.). L'objectiu prioritari, en aquest cas, és el de l'adquisició ràpida de la competència en LSC, per la qual cosa es garanteixen espais variats i rics d'ús d'aquesta llengua. Adults sords, adults oïdors i nens sords competents en LSC actuen de referents d'identificació, lingüístics i actitudinals.

Els agrupaments d'alumnes que ja disposen de bon nivell en LSC, tindran sessions d'ensenyament-aprenentatge de la mateixa amb els objectius de millora de la competència i coneixement de les característiques pròpies de la llengua.

Pel que fa als alumnes sords amb sordeses severes o mitjanes, pels quals es constata que la L1 és la llengua oral, la intervenció en llengua de signes es modularà d'una manera substancialment diferent. La LSC esdevindrà, per aquests nens i nenes la llengua 3 (després de l'oral i l'escrita). Per tant, gaudiran de sessions d'ensenyament-aprenentatge d'aquesta llengua, en proporció inversa a la que reben els nens i nenes sords pregonos i severos amb oral poc funcional.

L'objectiu del coneixement de la LSC, en aquest cas, és que disposin d'un instrument per poder complementar la informació en determinats moments (per exemple: situacions col·lectives en les que es donen consignes de treball, exposicions, dramatitzacions, etc.). A més a més, conèixer la LSC, en tant que llengua, els aporta enriquiment personal, de la mateixa manera que ho fa pels oïdors.

El mòdul d'atenció horària de la logopeda especialista en LSC per a cada agrupament és de 2-3 sessions de treball en grup. Els nens sords severos o mitjos pels quals la L1 és la llengua oral, poden rebre només una d'aquestes sessions amb el seu agrupament de referència. El contingut de les sessions és, bàsicament, ensenyament-aprenentatge de la llengua de signes.

- LLENGUA CATALANA.

La llengua escrita està definida com a L2 d'aprenentatge per a tots els alumnes bilingües per als quals la LSC és L1.

Es treballa a partir de la llengua de signes, sense mediació expressa de la llengua oral. Entenent que la llengua escrita no és simplement la transcripció del llenguatge oral, l'accés a ella es realitza a partir de la interacció amb textos significatius i a través de la L1, la LSC.

L'escriptura en els nens sords no ha de ser una fórmula supletòria o complementària de les seves possibles aptituds deficitàries de producció verbal. Tanmateix, cal tenir en compte que hi ha alumnes sords amb poques possibilitats de producció parlada però que poden tenir accés a la llengua escrita mitjançant una proposta que permeti l'anàlisi fonètica per vies visivo-manuals, és a dir, a partir de "fer visibles" els fonemes. En el nostre cas, es fa amb la dactilologia, l'alfabet manual que utilitza la comunitat sorda del nostre país, relacionada amb l'aprenentatge de la lectura labiofacial.

Això no vol dir que s'obviïn les possibilitats de producció oral de cada alumne en particular: per aquells alumnes per a qui es valora possible, s'intervé amb caràcter individual i de reforç de la lectura i l'escriptura a partir de l'anàlisi fonètica des de la producció oral, en sessions de treball específic.

Tal com succeeix amb l'alumnat oïdor, a Educació Infantil, es planteja l'inici del procés d'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura des del punt de vista de la construcció de coneixements al voltant de l'escriptura com a sistema de representació del llenguatge. Es proposen situacions significatives i d'interacció. El treball inicial de lectura i escriptura es realitza a partir de text conegut i amb lletra de "pal".

Es parteix del treball dels contes populars que es promouen al grup-classe (infantil i cicle inicial de primària) i de textos proposats pels adults (cicle superior de primària). Tot i que es parteixi de les propostes de la classe, en tots els casos, el ritme i la metodologia dels agrupaments de nens sords són diferents.

Els blocs d'objectius generals fonamentals i seqüenciats serien:

- Aprenentatge i ús de la dactilologia.
- Memorització per producció dactilològica i signada.
- Lectura de diferents tipus de text.
- Producció (generació) de textos signats.
- Escripció de textos.
- Reflexió morfosintàctica a partir de la comparació LSC-LE.

Els primers anys de Parvulari les propostes de treball són les mateixes que les dels seus companys oïdors, si bé s'adapten certs aspectes metodològics derivats de l'ús de la llengua de signes. Per tant, les hores de dedicació no es poden definir amb precisió donada la metodologia globalitzadora de l'educació infantil.

Durant els següents cursos de Primària, el treball de llengua escrita es realitza totalment en grup específic de sords. En aquestes edats, el número de sessions està més definit. D'una banda, es treballa les hores que coincideixen amb el treball de llengua catalana dels oïdors i per altra banda, s'utilitzen les hores de determinades àrees curriculars en les que els alumnes sords no participen amb el grup-classe (música, anglès, etc.). El total pot suposar una mitjana de 5-6 sessions setmanals, tot i que hem de tenir en compte que cada cas i cada curs pot ser diferent.

• LLENGUA ORAL: PARLA I AUDICIÓ.

En els primers cursos de desenvolupament del Projecte Bilingüe, el model d'atenció a la llengua parlada ha estat força homogeni (4 sessions setmanals) per a la majoria dels alumnes. A més a més, una o dues sessions setmanals de llengua oral en grup (ritmes musicals, ritmes corporals, SGAV). Aquest model bàsic aplicat a l'escola, ha anat incorporant algunes adaptacions de caire organitzatiu i conceptual.

A grans trets, distingirem tres tipologies d'atenció en aquesta àrea:

- Atenció a alumnes amb llacunes importants de llenguatge; la majoria d'aquests casos es troben al parvulari.
- Atenció a alumnes sords pregons o severos, amb competència significativa de LSC.
- Atenció a nens/nenes amb bones restes auditives (mitjans i severos) amb bon pronòstic d'adquisició de llengua parlada (llengua oral com a L1).

Per a cada alumne, segons les seves característiques de comportament en llengua parlada, es definirà si aquesta tindrà un enfocament de llengua vehicular o de llengua subjecta de reeducació.

En tant que llengua vehicular (adquisició de L1) haurà d'implicar una atenció globalitzada en totes les àrees curriculars, i no únicament en les sessions especialitzades.

Com a llengua a reeducar (llengua d'aprenentatge i/o entrenament), caldrà determinar les necessitats de cada nen/a i contemplar la possibilitat de treballar-la fora d'horari lectiu, donat que fer-ho exclusivament dins l'horari pot comportar pèrdua de continguts d'àrees curriculars.

Les parelles d'alumnes sords, per al treball oral, es formen per criteris d'homogeneïtat que pressuposen un procés similar d'aprenentatge de la llengua oral: restes auditives, motivació, edat, etc. Això implica que una parella pot estar formada per alumnes de diferents agrupaments, inclòs de diferents cicles.

El nombre i caràcter de les sessions de treball grupal dels aspectes prosòdics i fonològics de la parla es determinarà, preferiblement, en funció de l'alumnat de cada cicle, tendint-se a fer grups de nens de característiques similars i articulant-se les sessions que es creguin convenientes (1-3 setmanals).

El treball de llengua oral es coordina entre totes les logopedes que intervenen en un mateix agrupament i/o cicle. Actualment sembla que el conte popular mediatitza aquesta feina, a excepció del cicle superior on poden prendre més rellevància els continguts curriculars de llengua per a segons quins alumnes. Cada professional disposarà, en la mesura de les possibilitats, d'una aula pel treball de la llengua oral dels nens/es que li siguin assignats, dotada de materials didàctics i dels propis per a la rehabilitació d'aspectes prosòdics i fonològics.

- LLENGUA CASTELLANA I LLENGUA ANGLESA.

A l'escola, s'inicia el treball de la llengua castellana i la llengua anglesa amb els alumnes o els agrupaments de primària amb competència significativa en llengua de signes o oral i en llengua escrita.

L'objectiu més important és familiaritzar l'alumnat sord amb la presència de diverses llengües: prendre consciència de l'existència d'altres llengües, de la realitat lingüística plural de la nostra societat i poder interpretar petits missatges, principalment per escrit.

Els alumnes bons productors de llengua parlada, disposaran d'una programació de llengua castellana i anglesa que contempli aquesta aptitud i que tingui com a referent el currículum dels seus companys oïdors.

Per iniciar-se en aquest treball amb els nens severs i pregons, com hem dit, pensem que és requisit indispensable ser competent en llengua de signes i tenir un cert bagatge en llengua escrita. No s'inclouen, per tant, aquells nens que malgrat tenir l'edat, disposen d'un bagatge lingüístic signat i escrit precari.

Els alumnes o agrupaments que treballen castellà i anglès, dediquen dues sessions setmanals al castellà, i dues a l'anglès.

Pel que fa al compliment de les hores de castellà cal detallar que, a més de les específiques de castellà ja indicades, hem de considerar els elements comuns que es donen en relació a la llengua oral i a la llengua de signes. També cal recordar la sessió setmanal d'educació plàstica que s'imparteix en castellà a tots els alumnes.

Pot succeir que l'àrea de llengua castellana es desenvolupi dins del gran grup, si es determina que l'agrupament o algun dels seus alumnes pot aprofitar les propostes pels oïdors.

VIII – ÀMBIT DE LES FAMÍLIES D'ALUMNES

Com hem descrit anteriorment, les relacions amb les famílies, en l'àmbit de la llengua d'ús està normalitzada. Hi ha una acceptació, per part d'aquest sector, dels principis explicitats en aquest document. És evident que totes les famílies no són catalanoparlants i en alguns casos sabem que l'accés a aquesta llengua els representa dificultats i que pot condicionar que rebin tota la informació per a poder actuar amb normalitat en les seves relacions amb l'escola, tant des del punt de vista administratiu com en el del seguiment del procés escolar dels seus fills i filles.

Conèixer aquesta realitat ens permet establir maneres que respectin els drets de les famílies i que al mateix temps la seva aproximació al català es pugui produir de manera tranquil·la. Els intèrprets, quan el seu idioma no ens permet una comunicació segura (pot ser xinès o LSC), o l'adaptació a les seves possibilitats, són recursos que fem servir.

A les reunions col·lectives dels mestres amb les famílies o quan aquestes es dirigeixin a qualsevol altre estament, l'idioma de partida és el català. De tota manera, com dèiem abans, dependrà de les circumstàncies de l'interlocutor i es ponderarà la prioritat de fer arribar la informació. També és possible arbitrar fórmules flexibles per facilitar, en casos especials, l'accés de tothom a tota la informació. La informació oral general es manté en català en les reunions col·lectives. En les entrevistes individuals actuem en funció de les possibilitats de les famílies.

Quan una família o alumne presenta, en la fase inicial de la seva incorporació al centre, alguna dificultat li facilitem l'accés a tota la informació per tal que pugui desenvolupar la vida escolar amb normalitat. El treball continuat en la direcció que indica aquest projecte lingüístic, evitant generar situacions que provoquin estats de col·lapse en els alumnes i mestres, és la manera que permetrà als alumnes nouvinguts incorporar-se sense obstacles a la vida de l'escola. Per a tractar amb les famílies, de vegades és necessari recórrer als serveis d'intèrprets en el seu idioma.

En el cas del alumnes sords i les seves famílies, si són sordes també, hem de promoure mesures adaptades. La participació en tot el procés educatiu de l'alumne de la logopeda referent, en la mesura que són competents en LSC, permet assegurar el flux d'informació. A més, si no és suficient, disposen del servei d'intèrprets en LSC que els proporciona la FESOCA. El document de NOFC del centre recull el dret d'aquestes famílies a disposar, quan calgui, dels mitjans d'interpretació necessaris. En qualsevol cas haurem de trobar, per a situacions particulars, les solucions oportunes.

En general, doncs, totes les famílies reben sempre tota la documentació i la informació escrita en català i, quan cal, se'ls facilita en entrevistes particulars (formals o informals), l'accés a la informació. L'evolució d'aquesta situació s'adaptarà a cada cas.

Les famílies que tenen com a llengua d'ús el castellà accepten de bon grat aquesta situació i mostren una disposició favorable a l'ús del català en totes les situacions de la vida escolar.

IX – OBJECTIUS

El procés de diagnosi realitzat ens permet conèixer la situació del centre i adonar-nos de les necessitats. D'aquesta manera podem formular els següents objectius que seran la base del treball en l'àmbit lingüístic del centre.

OBJECTIUS GENERALS

- Continuar treballant per mantenir que la llengua catalana sigui la llengua habitual del centre en tots els seus àmbits tant a nivell oral com escrit.
- Mantenir una dinàmica, en relació a les llengües, que permeti la convivència com l'actual, intervenir en aquells aspectes en els que es detecti la conveniència de millora i restar atents a la detecció de possibles punts de tensió.
- Potenciar l'aprenentatge de la LSC en els alumnes oïdors en tots els nivells i matèries.
- Mantenir la participació de la comunitat educativa en torn al model lingüístic de l'escola (català+castellà+anglès+LSC) en l'àmbit pedagògic i català+LSC en l'àmbit institucional, de relació, etc.
- Fer un seguiment acurat del nivell que els alumnes obtenen en tots els cursos en les àrees lingüístiques, sobre tot en l'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura.
- Determinar, en l'aspecte lingüístic, els objectius específics que es fixen per als alumnes amb necessitats educatives especials, siguin sords o oïdors.
- Realitzar un seguiment de la realitat sociolingüística de les famílies i de la llengua materna dels alumnes, per decidir el model d'intervenció en funció del coneixement i ús del català.
- Afavorir les actituds positives vers l'ús i el coneixement de la llengua i cultura catalana, sobre tot per part dels sectors que puguin ser més distants.
- Mantenir la participació de tota la comunitat educativa en el procés de normalització de la llengua catalana en el centre.
- Continuar potenciant, en els diferents estaments, l'aprenentatge i l'ús de la LSC.
- Mantenir actualitzat el PLC: Aquest document serà actualitzat periòdicament, en funció de les necessitats, dels canvis que es puguin apreciar en la població i dels resultats que, en les diferents llengües, obtinguin els alumnes.
- Definir en la Programació General Anual de cada curs els objectius relacionats amb el tema i avaluar-los en la Memòria Anual.
- Fer un seguiment acurat de l'evolució de la realitat lingüística del centre; dels alumnes que s'incorporen i de les seves famílies.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Treball curricular i continguts pedagògics:

- Mantenir que la llengua catalana sigui la llengua habitual, vehicular i d'aprenentatge del centre en tots els seus àmbits tant oralment com per escrit.
- Assegurar el rigor en la catalanització en el començament de l'escolaritat (P3) tot respectant els drets i els ritmes i situacions personals dels alumnes i en la resta de cursos.
- Mantenir el rigor en l'ús del català per part dels docents (mestres, logopedes i monitors) en relació als alumnes tant en situacions de classe com en situacions no formals i, especialment, amb aquells que tenen dificultats, resistències o estan en procés d'aprenentatge.
- Afavorir la coordinació entre les programacions de català i de castellà, sobretot en allò que refereix a les estructures comunes, tant per evitar repeticions innecessàries com per a coordinar aspectes de reforçament mutu.
- Planificar el treball de la llengua catalana i castellana des d'una perspectiva "desgramaticalitzada", fixant la definició dels objectius des de la funcionalitat de la llengua.
- Incorporar les relacions entre la llengua oral i la llengua escrita en la planificació del treball.
- Afavorir trobades de coordinació entres tots els mestres que fan llengua catalana per intercanvis metodològics, seqüenciació, etc.
- Treballar per fer present que tots els mestres estem implicats en la millora i en el treball relacionat amb la llengua catalana tant en l'expressió i la comprensió oral i escrita.
- Afavorir trobades de coordinació entres els mestres que fan llengua castellana i anglès per intercanvis metodològics, seqüenciació, etc. i coordinació també amb el català.
- Potenciar la idea que l'idioma, en tots els seus aspectes, està present en totes les àrees del currículum i per tant, tots els mestres ho som de català.
- Unificar criteris, periòdicament, per a l'avaluació de la llengua en les seves diferents vessants i, principalment, en les competències lingüístiques bàsiques (llegir, escriure, parlar i comprendre).
- Decidir si els aspectes relacionats amb la llengua poden condicionar l'avaluació dels treballs i exàmens i, per tant, pot influir en la nota de les diferents matèries.
- Mantenir al dia les programacions de les àrees lingüístiques actualitzant-les periòdicament per millorar aquells aspectes que es consideri.
- Incorporar a aquest "Projecte lingüístic" un capítol especificant, de manera detallada, el treball que es fa en LSC en les diferents matèries i nivells en el treball de classe de tots els alumnes.
- Consolidar el currículum de llengua escrita per als alumnes sords.
- Fer un seguiment acurat en els cicles dels nivells obtinguts pels alumnes en les àrees lingüístiques.
- Planificar l'atenció dels alumnes amb necessitats educatives especials definint els objectius a assolir i, si cal, elaborar el PLIN corresponent.
- Afavorir l'ús del català en espais no curriculars.

- Començar a incorporar els recursos TIC i TAC en el treball de totes les llengües de l'escola. Aquest abordatge inclou tant el treball propi com la cerca d'informació.
- Elaborar el "Pla lector".
- Precisar en el "Pla d'acollida" els procediments per a l'atenció de les diferents situacions lingüístiques inicials dels alumnes sords i oïdors.

Recursos:

- Incorporar la LSC en aquells àmbits que sigui possible.
- Afavorir la formació en català per tal que tots els mestres disposin de l'acreditació adient i que la resta del personal millori el seu nivell formal i de competència.
- Mantenir el funcionament actual de la biblioteca, la dotació de temps per a la gestió i el manteniment i continuar l'adquisició de llibres en català, en castellà, en anglès i en LSC.
- Quan les condicions d'espai físic ho permetin haurem de començar a pensar en la mediateca com a nou espai en el que desenvolupar una part de l'activitat escolar relacionada amb la llengua i la lectura.

Personal del centre:

- Vetllar perquè el professorat i la resta del personal docent (logopedes, monitors, auxiliars) transmetin un bon i variat model d'ús de la llengua catalana.
- Vetllar perquè, en l'adscripció del professorat als diferents nivells, es tingui present el criteri de competència lingüística.
- Promoure, a cada nivell, en la mesura de les possibilitats, l'assignació de mestres diferents per a cada una de les llengües del centre (català, castellà, anglès, LSC).
- Afavorir l'ús del català per part de tot el personal no docent que intervé amb els alumnes.
- En relació als monitors/es de migdia, procurar que la plantilla titular tingui una competència suficient de català i LSC.
- Demanar que en les adscripcions de personal es tingui present la competència lingüística en les diferents llengües del centre per poder atendre les necessitats de l'escola quant a l'atenció dels alumnes (català, castellà, anglès i LSC).

Projectes relacionats:

- Elaborar un "Pla Lector" que organitzi i sistematitzi les activitats que es realitzen en relació a la lectura i defineixi allò relacionat amb la literatura.
- Definir lectures, en català i castellà, apropiades i aconsellables, que els alumnes han de tenir coneixement en l'educació infantil i primària.
- Elaboració dins del "Pla d'acollida" un apartat específic destinat als alumnes d'incorporació tardana des del punt de vista de la llengua catalana.
- Incloure en el "Pla d'acollida" general els aspectes relacionats amb la llengua.

Administració i relacions institucionals:

- Continuar afavorint l'ús del català en l'àmbit administratiu.
- Proposar, en els propers cursos, una retolació unificada i en català.

Altres:

- Assegurar la correcció dels escrits publicats per part de qualsevol instància de l'escola (pedagògica, administrativa, personal, mestres, AMPA, etc.).